İŞKUR

2014

ISPARTA

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ISPARTA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2014)

Raporu Hazırlayanlar

Eyüp Ensar KARAMAN İş Ve Meslek Danışmanı

Dudu YEL İş Ve Meslek Danışmanı

Hasan Hüseyin ÖNAL İş Ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Avrupa Birliği'ne tam üye olma hedefiyle çalışan Türkiye'nin, bu hedefe ulaşabilmesi, her alanda Avrupa Birliği'nin tüm birlik üyelerine bir standart ilke olarak koymuş olduğu ölçüleri yakalaması ile mümkün olabilecektir. Söz konusu alanların en önemlilerinden birisi de hiç kuşkusuz işgücü piyasasıdır. Bu piyasada, arzın karşılanabilmesi için yeterli talebin oluşturulamaması, işgücüne her geçen gün yeni katılımların olduğu ülkemizde işsizlik problemini daha da arttırmaktadır.

Son yıllarda, aşağı yönlü bir işsizlik oranımız olsa da "İşsizlik" büyük bir "sorun" olarak, hem ülkemizde hem de dünyada halen güncel ve önemli bir meseledir. İşsizlik; ekonomik sonuçlarının yanında, aynı zamanda toplumsal bir sorundur. Bu durum, bir yandan tüm dünyada yoksulluğa neden olurken, diğer yandan da bireyler üzerinde sosyal dışlanmışlık duygusunu beraberinde getirmektedir.

10 ve üzeri çalışana sahip firmalarla, yüz yüze yapılan görüşmeler sonucunda; hangi sektörde ve meslekte kaç kişi çalıştığı, açık işler ve önümüzdeki bir yıl için ihtiyaç duyulan meslekleri tespit etmek amacıyla 2014 Mayıs-Haziran döneminde Isparta İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirilmiştir.

İşgücü Piyasası Analiz Raporu ile ilin işgücü haritası çıkartılmış olup; bu rapor, gerek İŞKUR tarafından işgücü becerilerine yönelik eğitim ve kurs planlamalarının etkinliğini artırmada, gerekse sosyal devlet olmanın da bir gereği olarak işçi ve işverenlerimizi en kısa zamanda ve en doğru şekilde buluşturarak işsizlik oranlarını daha aşağılara indirmede ve ayrıca makro düzeyde oluşturulacak stratejilerin belirlenmesinde önemli rol oynayacaktır.

İlimizdeki yetişmiş insan gücünün doğru alanlara yönlendirilmesi ve işsizlik sorununun doğru tespit edilmesi için başta Isparta Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü olmak üzere tüm kurumlarımıza önemli görevler düşmektedir. İlimizin işgücü piyasasına ışık tutacak bu çalışmanın, tüm yararlanıcılara şimdiden hayırlı olmasını diler, başta Isparta Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeli olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Vahdettin ÖZKAN
Isparta Valisi

ÖNSÖZ

Dünyada işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik doğru politikaları geliştirebilmek için profesyonel bir yaklaşımla işgücü piyasasının iyi bilinmesi gerekmektedir. Bu fikir ve yaklaşımla Isparta ilinin sanayi, ticaret ve sosyal yapısında hızlı değişimler yaşandığı, dinamik bir yapıda olan ilin işgücü piyasasının ihtiyaçlarını, beklentilerini, hedeflerini sağlıklı şekilde analiz etmek, gelecekteki istihdam ve işgücü politikalarını sağlam temellere oturtmak gerektiği önemli bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulunun, Isparta Valisi Sayın Vahdettin ÖZKAN' ın ve değerli kurul üyelerinin aldıkları kararla ilin işgücü piyasası analizini yapmak ve gelecek yıllardaki işgücüne ihtiyaç duyulan meslekleri tespit etmek, işletmelerin istihdam yapılarını analiz ederek doğru ve etkin politikalar geliştirmek amacıyla ''Isparta İşgücü Piyasası Analiz Çalışması'' 2014 yılının Mayıs ayında başlatılmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda ilin ekonomik büyüklüğü, işletmelerin istihdam yapısı, mevcut işsizlerin genel profili, işgücüne ihtiyaç duyulan meslekler ve sosyal güvenlik yapısı gibi İŞKUR İl Müdürlüğümüzün İşgücü Uyum Faaliyetlerine ışık tutacak işgücü piyasasının beklentilerine cevap verecek, çalışma hayatı için alınacak tüm kararları etkileyebilecek çok önemli bulgular ortaya çıkmıştır. Tüm bu çalışmalar neticesinde çıkan raporun kitap şeklinde yayımlanmasının son derece faydalı olacağı düşünülmüştür.

Bu bağlamda ilimiz '' İşgücü Piyasası Analiz Çalışması Kitabı ''nın bir kaynak olması ümidiyle bu çalışmada emeği geçen başta Sayın Valime, Sayın Genel Müdürlüğüme, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulumuzun değerli üyelerine, katkı veren Sivil Toplum Kuruluşlarımıza, Üniversitemize, işverenlerimize, Kamu Kurum ve Kuruluşlarımız ile tüm esnafımıza ve İl Müdürlüğümüzün değerli çalışanlarına şükranlarımı sunarım.

Hüseyin ERGİN

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ **1**
ÖNSÖZ **2**
TABLOLAR LİSTESİ 4
GRAFİKLER LİSTESİ 5
KISALTMALAR 7
YÖNETİCİ ÖZETİ 8
GİRİŞ 12
BİRİNCİ BÖLÜM **13**
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ **13**
İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR **13**
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 13
İKİNCİ BÖLÜM **21**
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **21**
AMAÇ VE YÖNTEM 21
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 23
AÇIK İŞLER 37
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 64
SONUÇ 70
KAYNAKÇA **72**
EKLER **74**
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 74
Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 79
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 80

TABLOLAR LİSTESİ

TABLO-1 AÇILAN-KAPANAN İŞYERİ SAYILAR ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**3**

TABLO-2 YAŞ GRUPLARINA GÖRE NÜFUS, 2013 ..... **14**

TABLO-3 CİNSİYETE VE MESLEKLERE GÖRE KAYITLI İŞSİZ SAYISI,2013/2014 (OCAK-AĞUSTOS)..... **16**

TABLO-4 MESLEKLERE GÖRE AÇIK İŞ SAYISI,2013/2014 (OCAK-AĞUSTOS) **17**

TABLO-5 MESLEKLERE GÖRE İŞE YERLEŞTİRME SAYISI,2013/2014 (OCAK-AĞUSTOS) **18**

TABLO-6 KURS VE KURSİYER SAYISI, 2014 (OCAK-AĞUSTOS) **20**

TABLO-7 İŞYERİ BÜYÜKLÜKLERİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI **21**

TABLO-8 SEKTÖRLERE GÖRE İŞKUR HİZMETLERİNDEN FAYDALANAN İŞYERİ SAYISI VE ORANLARI . **24**

TABLO-9 YABANCI ORTAKLIK-ÇALIŞAN İLİŞKİSİ **25**

TABLO-10 ÇALIŞANLARIN CİNSİYET BAZINDA SEKTÖREL DAĞILIMI ORANI **28**

TABLO-11 EN ÇOK ÇALIŞILAN MESLEKLER (İLK 10 MESLEK) **29**

TABLO-12 AÇIK İŞİ OLAN İŞYERLERİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI **35**

TABLO-13 SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞ ORANI VE AÇIK İŞLERİN DAĞILIMI..... **37**

TABLO-14 İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE AÇIK İŞ ORANI **38**

TABLO-15 MESLEK GRUPLARINA GÖRE AÇIK İŞ ORANI VE AÇIK İŞLERİN DAĞILIMI..... **39**

TABLO-16 İŞYERLERİNİN YAŞINA GÖRE AÇIK İŞ ORANI **40**

TABLO-17 MESLEKLERE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI..... **41**

TABLO-18 EĞİTİM DURUMUNUN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI **42**

TABLO-19 İHRACAT YAPAN FİRMALARDA AÇIK İŞLERİN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI **42**

TABLO-20 AÇIK İŞLERDE EĞİTİM DURUMUNUN İŞ ARAMA KANALINA GÖRE DAĞILIMI **45**

TABLO-21 AÇIK İŞLERİN ARAMA KANALINA GÖRE DAĞILIMI (İHRACAT YAPAN FİRMALAR) **48**

TABLO-22 TEŞVİKTEN YARARLANAN İŞYERLERİNİN İŞ ARAMA KANALINA GÖRE DAĞILIMI **50**

TABLO-23 İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE İŞ ARAMA KANALININ DAĞILIMI **50**

TABLO-24 MESLEKLERE GÖRE ARAMA KANALLARININ DAĞILIMI **51**

TABLO-25 AÇIK İŞLERİN SEKTÖRLERE VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI **51**

TABLO-26 AÇIK İŞLERİN MESLEK GRUBUNA VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI **52**

TABLO-27 AÇIK İŞLERİN MESLEKLER BAZINDA CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI..... **53**

TABLO-28 CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞ ORANI **53**

TABLO-29 TGÇ ELEMAN SAYISININ SEKTÖREL DAĞILIMI (ISPARTA-TÜRKİYE)..... **54**

TABLO-30 TGÇ ELEMAN SAYISININ SEKTÖREL DAĞILIMI (2013-2014)..... 54

TABLO-31 TGÇ ELEMAN SAYISININ AÇIK İŞ VE MESLEK GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI 55

TABLO-32 SEKTÖRLERE GÖRE TGÇM VERME DAĞILIMI 56

TABLO-33 TGÇ ELEMAN SAYISININ MESLEK GRUBUNA GÖRE ORANLARI 57

TABLO-34 TEMİNİNDE EN FAZLA GÜÇLÜK ÇEKİLEN İLK 10 MESLEKTE ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME ORANLARI 2013-2014 58

TABLO-35 İŞYERİ BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE TGÇ ORANI ISPARTA-TÜRKİYE 59

TABLO-36 MESLEK GRUPLARINA GÖRE TGÇ KARŞILANMA ORANLARI 60

TABLO-37 TGÇ NEDENLERİNİN MESLEKLER İÇİNDEKİ DAĞILIMI..... 61

TABLO-38 TGÇ NEDENLERİNİN ORANSAL DAĞILIMI ISPARTA-TÜRKİYE..... 61

TABLO-39 SEKTÖRLERE GÖRE NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI 62

TABLO-40 MESLEK GRUPLARINA GÖRE NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI VE SAYISI 63

TABLO-41 NET İSTİHDAM ARTIŞ VE AZALIŞ BEKLENTİSİ OLAN MESLEKLER 65

TABLO-42 NET İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ OLAN MESLEKLER 2014-2015..... 66

TABLO-43 SEKTÖRLERE GÖRE MEVSİMLİK PERSONEL ÇALIŞTIRAN İŞYERLERİ/TOPLAM İŞYERLERİNİN NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI 67

TABLO-44 NET İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ OLAN MESLEKLER 2014-2015..... 68

TABLO-45 SEKTÖRLERE GÖRE MEVSİMLİK PERSONEL ÇALIŞTIRAN İŞYERLERİ/TOPLAM İŞYERLERİNİN NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI 69

GRAFİKLER LİSTESİ

GRAFİK-1 2009-2013 YILLARI ARASINDAKİ TEMEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ,% ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**4**

GRAFİK-2 2009-2013 YILLARI ARASINDAKİ İŞKUR'A KAYITLI İŞSİZ SAYILARI..... 15

GRAFİK-3 2009-2013 YILLARI ARASI CİNSİYET BAZINDA İŞE YERLEŞTİRME SAYISI 19

GRAFİK-4 TÜRKİYE İŞYERİ ÖZELLİKLERİ ORANLARI 26

GRAFİK-5 ISPARTA GENELİ BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE İŞKUR'DAN FAYDALANAN İŞYERİ ORANI . 2 Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

GRAFİK-6 BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE İHRACAT YAPAN FİRMALARIN ORANI..... 29

GRAFİK-7 BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE TEŞVİK ALAN İŞYERİ ORANI 30

GRAFİK-8 BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE PART TİME ÇALIŞANI OLAN İŞYERİ ORANI 31
GRAFİK-9 BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE MEVSİMLİK İŞÇİ ÇALIŞTIRAN İŞYERİ ORANI 32
GRAFİK-10 İŞYERİ BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE ÇALIŞAN SAYISI ORANLARI ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
GRAFİK-11ORTALAMA ÇALIŞAN SAYILARININ SEKTÖREL DAĞILIMI..... 34
GRAFİK-12 ÇALIŞANLARIN MESLEK GRUPLARINA VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI 36
GRAFİK-13 İŞYERLERİNİN YAŞLARINA GÖRE AÇIK İŞ VERME ORANLARI..... 40
GRAFİK-14 EĞİTİM DURUMUNA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI 43
GRAFİK-15 EĞİTİM DURUMU VE CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI 44
GRAFİK-16 AÇIK İŞLERİN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI 46
GRAFİK-17 BECERİLER VE CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI..... 48
GRAFİK-18 AÇIK İŞLERİN İŞ ARAMA KANALLARINA GÖRE DAĞILIMI..... 49
GRAFİK-19 İŞKUR HİZMETLERİNDEN YARARLANAN VE AÇIK İŞ TALEBİ VEREN İŞYERLERİNİN İŞ ARAMA KANALINA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI..... 52
GRAFİK-20TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLERİN GÜÇLÜK ÇEKİLME NEDENLERİ (ISPARTA-TÜRKİYE)..... 64
GRAFİK-21 NET İSTİHDAM ARTIŞI/AZALIŞI VEREN İŞYERLERİNİN ORANI..... 70

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

***Bk.* :** Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TOBB: Türkiye Odalar Ve Borsalar Birliği

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü Piyasası Talep Araştırması Isparta ili genelinde 12 Mayıs – 27 Haziran 2014 tarihleri arasında 634 işyerinde işverenler/işveren temsilcileri ile yapılan yüz yüze görüşmelerle gerçekleşmiştir.

Isparta'da 2012 yılında 151 şirket kurulmuşken, 2013'de 212 şirket kurulmuştur.2012 yılında kapanan şirket sayısı 59 iken, bu sayı 2013'de 70'e çıkmıştır.2012-2013 yıl kıyaslaması yapıldığında, daha fazla şirketin açıldığı ve sektörlerdeki şirket sayısında bir artış göze çarpmaktadır. Isparta'da açılan şirket sayısının artması, daha fazla istihdam alanı sağlamakla beraber, işsizlik oranının da bir önceki yıla göre azalmasını sağlamıştır.

Isparta ili 2013 nüfusu yaş grupları bazında incelendiğinde, toplam nüfusta kadın nüfusu daha fazla iken; çalışma çağında ise (15-64) erkek nüfusu daha fazladır.

Isparta ili için işsizlik oranı incelendiğinde 2009 yılında %10,5 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Tüm dünyayı etkileyen küresel kriz nedeniyle 2010 yılında işsizlik oranı %12 ye çıkmıştır. Daha sonraki yıllarda ise yeni açılan işletmeler, İŞKUR faaliyetleri, devletin istihdamı artırıcı aktif işgücü piyasası politikaları ile bu oran kademeli bir şekilde azalarak 2013 yılında son 5 yılın en düşük seviyesi olan %8,7' ye gerilemiştir. İşgücüne katılma ve istihdam oranında 2013 yılında bir önceki yıla göre artış olmuştur.

2009-2013 yılları arasında Isparta'da kayıtlı işsiz sayısının değişimine bakıldığında, kayıtlı işsiz sayısının 2013 yılında en yüksek seviyeye ulaştığı ve 15.327 olarak gerçekleştiği görülmektedir.. 2009 yılında toplamda 10.209 olan kayıtlı işsiz sayısı, 2013 yılına gelindiğinde 1.5 katından daha fazla birartış göstermiştir.. 2009 yılında erkeklerde 6.682 olan kayıtlı işsiz sayısı, 2013 yılında 7.994 olmuştur. Kadınlarda ise bu sayı 2009 yılında 3.527 iken, 2013 yılına gelindiğinde 7.333'e yükselmiştir. Bu bağlamda İŞKUR'a kayıtlı olmayan işsiz kişilerin kuruma kaydının yapılmasında, İŞKUR'unson yıllardaki tanıtıcı faaliyetlerinin artması kayıtlı işsiz sayısındaki artışın ana faktör olarak gösterilebilir.

Açık iş sayılarına bakıldığında, gerek 2013 yılının ilk sekiz ayında gerekse 2014 yılının ilk sekiz ayında en fazla açık iş vasıf gerektirmeyen mesleklerde alınmıştır. En çok talep edilen meslek 2013 yılında iplik eğirme operatörü iken; 2014 yılının ilk sekiz aylık döneminde ise garson(servis elemanı) olmuştur. 2013 yılında aşçı mesleği en fazla talep edilen ilk 10 meslek sıralamasında yokken; 2014 yılında ilk 10 meslekte yer almıştır.

2009-2013 yılları arası işe yerleştirmelerde yıllara göre sürekli bir artış olmuştur.2009 yılında işe yerleştirilen kişi sayısının 2013 yılında yaklaşık 10 katına çıktığı görüşmüştür. İşe yerleştirme sayılarının bir önceki yıllara göre sürekli artış göstermesinde İŞKUR tarafından yürütülen etkin eşleşme hizmetinin önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir.

2014 yılının ilk sekiz aylık döneminde Isparta Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ve Isparta Ticaret ve Sanayi Odası işbirliğinde 6 adet girişimcilik kursu açılmıştır. Sayısal olarak incelendiğinde hemen hemen her ayda girişimcilik kursunun açıldığı görülmektedir.

Bu da gösteriyor ki; Isparta'da işletme kurmak isteyen girişimcilere yönelik destek giderek artmaktadır. Açılan her yeni işletme Isparta'da istihdam edilen kişi sayısını artıracaktır. Girişimcilik eğitim programı kapsamında toplam 156 kişi sertifika sahibi olmuştur.

İşbaşı eğitim programı çerçevesinde; 276 farklı programda toplam 321 kişi yararlandırılmış ve bu kişilere mesleki eğitimin yanında mesleki deneyim de kazandırılmıştır. Bu program çerçevesinde istihdama kazandırılanların oranı % 81 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılının ilk sekiz aylık döneminde açılan toplam kurs ve program sayısı 289 olup, bu kurs ve programlardan yararlanan kişi sayısı da 619 olmuştur.Isparta'da istihdam edilen kişilerin %41,4'ü 10-49 çalışanı olan işletmelerde çalışırken; %31,8'i 50-249 ve % 20,9'u 250 ve üstü işçi çalıştıran işletmelerde istihdam edilmektedir. İstihdamın yaklaşık yarısının 10-49 işçi çalıştıran işletmelerde olduğu görülmektedir. 250+ işletmelerin sayısı, toplam işletme sayısı içinde küçük bir bölümü oluşturmasına rağmen istihdama katkısı beşte bir oranındadır. 1-9 çalışanı olan işyerleri toplam işyerlerinin % 32,4'ünü oluşturmasına karşın, toplam çalışan sayısındaki oranı % 5,9'dur. Buna göre; 1-9 çalışanı olan işletmelerin istihdama katkısının fazla olmadığı görülmektedir.

Isparta'daki sektörlerin büyük çoğunluğunu genç işletmeler oluşturmaktadır. 634 tane işletmenin 264 tanesi 0-9 yıllık işletmelerdir. 25 yıl ve üzeri faaliyet gösteren işletme sayısı 74'tür. Toptan ve perakende ticaret ile imalat sektörlerindeki işletmelerin; hem en fazla işletme sayısına sahip hem de uzun süredir faaliyet göstermektedirler.

Isparta ili genelinde istihdamın % 71,6'sını erkekler oluştururken, % 28,4'ünü ise kadınlar oluşturmaktadır. Diğer bir deyişle; her 10 çalışandan 7'si erkek, 3'ü kadındır. Erkek çalışanların en fazla istihdam edildiği sektörler; inşaat ve madencilik sektörleri iken, kadınlarda ise bu sektörler insan sağlığı ve sosyal hizmetler ile idari-destek hizmet faaliyetleridir.

Isparta ili genelinde en fazla iplik eğirme operatörü, temizlik görevlisi, mermer teknikeri mesleklerinde işçi çalışmaktadır. Isparta'da iplik ve mermer fabrikalarının yoğun faaliyet göstermesinden dolayı, iplik eğirme operatörü ve mermer teknikeri meslekleri en fazla istihdam edilen meslekler olarak göze çarpmaktadır. Cinsiyet bazında incelendiğinde; erkekler en fazla mermer teknikeri olarak istihdam edilirken; kadınlar ise iplik eğirme operatörü mesleğinde istihdam edilmektedir.

Temizlik görevlisi mesleği, özellikle kadın işsizler için çok cazip olup, kadınların tercih ettiği ilk mesleklerden biri olarak gelmektedir. Temizlik görevlisi mesleğinde çalışan kadınların büyük çoğunluğunu, ilkokul ve ortaokul mezunu kadınlar oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde her 3 işletmeden 1' i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye' deki işletmelerin % 32' si eleman talebi olduğunda İŞKUR' u arama kanalı olarak kullanmaktadır. Devletten teşvik alan işletmelerin % 64' ü ise İŞKUR faaliyetlerinden yararlanmaktadır.

Türkiye' deki işletmelerin sadece % 1' i kreş imkânına sahip olup, bu oranın çok düşük olduğunu görmekteyiz. Eğitim düzenleyen işletme sayısı da % 1 oranındadır. Gelecek dönemde devlet politikaları ile bu oranların daha da yükselmesi beklenmektedir.

Isparta'da İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında ziyaret edilen 634 işletmede toplam 17.978 çalışan bulunmaktadır. Bu işletmelerden sadece 9 tanesinde yabancı ortaklık bulunmaktadır ve yabancı ortaklığı bulunan işletmelerde 384 çalışan bulunmaktadır. Bu sayı da oran olarak % 2' ye karşılık gelmektedir.

Sektörlere göre açık iş talebinde bulunan işyerlerine baktığımızda, en fazla 175 işyeri sayısıyla toptan ve perakende ticaret sektöründe bulunmaktadır. Isparta'da toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet gösteren 175 işyerinin % 10,8'i açık iş talebi vermiştir. Isparta'da imalat sektöründe faaliyet gösteren 135 işyerinin 22'si, bir diğer deyişle % 16,3'ü açık iş talebi vermiştir. Eğitim sektöründe açık iş verme oranı % 6,3 olarak gerçekleştirmiştir. Bu oranın düşük olmasının sebebi; İPTA çalışması döneminde eğitim sektörünün yaz tatiline girmesi olarak gösterilebilir.

2014 yılı Türkiye İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında Isparta'da açık iş oranı %1,1 olarak hesaplanmıştır. Başka bir deyişle Isparta'daki işletmelerin her 100 iş pozisyonunun 99 u dolu 1 kişilik pozisyonu boştur. Isparta'da işverenlerden alınan toplam 207 açık işin, 111'i imalat sektöründen alınmıştır. İmalat sektörünün açık iş dağılımı % 54 ile ilk sırada gelmektedir. Toptan ve perakende ticaret % 17, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri % 7'lik oransal dağılıma sahiptir.

Isparta'da işverenler açık işleri karşılama yoluna giderken, son yıllardaki aktif işgücü piyasası politikalarıyla dikkatleri üzerine çeken ve etkin bir kamu kurumu olan **İŞKUR'u % 85,1 gibi önemli bir oranla tercih etmektedirler**. Bu oran Türkiye ortalamasının üzerindedir. İŞKUR'a iletilen talepler büyük oranda karşılanırken, işverenler İŞKUR aracılığıyla işçi alımı yaparak devletin sağlamış olduğu teşviklerden de yararlanmaktadırlar.

Isparta ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin eleman sayısının, ana meslek gruplarına göre dağılımında ilk sırada % 27,3 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu gelmektedir. İkinci sırada % 24,6 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu, üçüncü sırada % 13,4 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu gelmektedir. Isparta ilinde kısıtlı da olsa var olan sanayi sektöründe işverenler çalıştıracakları işçilerde alanında teknik bilgi ve beceri aramaktadırlar.

Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda eleman temininde güçlük çekilmesi beklenmektedir. Buradan; işverenlerin sanayi sektörü için uygun eleman bulamadığı ya da yetersiz nitelikte elemanlarla çalışmak durumunda kaldığı anlaşılmaktadır.

Isparta'da işverenlere mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerini sorduğumuzda ilk sırada, % 62,1'lik oranla, "ilgili meslekte yeterli beceri ve niteliğe sahip eleman olmaması" cevabı gelmiştir. Bunu sırasıyla; "yeterli iş tecrübesine sahip eleman olmaması" (% 59,2), "bu meslekte işe başvuru yapılmaması" (27,5), "önerilen ücretin az bulunması" (% 16,6) ve "çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi" (% 16,3) izlemektedir.

Isparta İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre 2015 yılının Haziran ayı sonu itibarıyla net istihdam değişim oranı **%** 4 beklenmektedir. Geçen yıl yapılan çalışmada bu oran 2014 yılı Haziran ayı sonu itibari ile % 2,9 olarak hesaplanmıştır.

Net İstihdam Artış/Azalış Beklentisi Olan Meslekler incelendiğinde; Beden İşçisi (İnşaat), İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel), Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Hemşire mesleklerinde net artış beklenirken; Müzisyen, Direksiyon Eğitmeni, Deri Kesici (Ayakkabı, Eldiven Ve Giyecek Hariç), Diğer Sıhhi Tesisat İşçileri Ve Boru Tesisatçıları ve Kantarcı mesleklerinde net azalış beklenmektedir.

GİRİŞ

Türkiye'nin ekonomik büyüme ile birlikte bölgeler arası uyumlu bir istihdam politikası geliştirebilmesi için aktif işgücünün verimli bir şekilde yönlendirilmesi ve yönetilmesi gerekmektedir. Sadece Türkiye'de değil dünyada da işsizliğin bir sorun olduğu bilinmekte ve bunun için yapısal düzenlemelerin doğru bir şekilde uygulanması ve eşit bir dağılımda gerçekleştirilmesi işsizliğin azaltılmasında önem arz etmektedir.

Özellikle istihdama aracılık eden Kamu Kurum ve Kuruluşları ile birlikte özel istihdam kuruluşlarının, küreselleşme ve teknolojik ilerlemelerin işgücü piyasasında meydana getirdiği gerek pozitif gerek negatif etkilere uyum sağlaması amacıyla; yerel düzeydeki ihtiyaçlar da göz önünde bulundurularak, hizmette çeşitlendirmeye ve hizmet sunulan hedef pazarı büyüterek, alınan kararların yerel düzeyde daha etkili bir biçimde uygulanması gerekmektedir.

İşsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik uygulanan sosyal tedbirlerin başarılı olabilmesi için, aktif işgücü politikalarından başta girişimcilik ve istihdam garantili programlar, mesleki danışmanlık ve rehberlik hizmetleri olmak üzere işgücü yetiştirme ve mesleki eğitim kursları uygulanmalı, planlanan aktif işgücü programlarının işlerlik kazanması için yapılan analizler doğrultusunda hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu itibarla Isparta İşgücü Piyasasına yön verilebilmesi amacı ile İl Müdürlüğümüz personelince **''Isparta İli İşgücü Piyasası Analizi''** çalışması gerçekleştirilmiştir.

Bu analiz **iki bölümden** oluşmaktadır. **Birinci bölümde,** genel işgücü göstergeleri ve İŞKUR göstergeleri doğrultusunda Isparta ilinin özellikleri açıklanarak, işgücü piyasası hakkında genel bir görünüm verilmeye çalışılmıştır.

İkinci bölümde ise, sahadan elde edilen anket verileri doğrultusunda istatistiki sonuçlar yer almaktadır. İşgücü piyasası talep araştırmasının amaç ve yöntemi, işyerleri ve mevcut istihdam, açık işler, temininde güçlük çekilen meslekler ve gelecek dönem istihdam eğilimleri bu bölümde ele alınmıştır. Sonuç kısmında da bu istatistiki verilerin genel olarak değerlendirilmesi ve politikaların üretilmesi safhası yer almaktadır.

Gerçekleştirilen çalışma ile ilimizde yürütülen aktif işgücü programları etkin ve yaygın bir şekilde uygulanabilecek, yerel firmalar ile birlikte; nitelikli insan ve kalifiye işgücü kaynaklarının yetiştirilmesi, istihdam olanaklarının artırılması ve işsizliğin azaltılması sonucu işgücü piyasasında Kurumumuzun etkinliği sağlanmış olacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR

İşgücü piyasası, belirli bir dönemde geçerli ücret ve çalışma koşullarını kabul ederek çalışma istek ve arzusunda olan işgücü arzı ile bu işgücünü istihdam etmeyi amaçlayan işgücü talebinin karşılaştığı piyasadır. İşgücü arzı ülkenin nüfusu ve nüfusun yapısı ile yani insan unsuru ile ilgilidir. İşgücü talebi ise yatırımlarla, yeni iş sahalarının açılmasıyla, yani ülkenin ekonomik yapısı ve gücüyle ilgilidir.

İşgücü piyasası birtakım unsurlardan etkilenerek oluşmaktadır. Öncelikle işgücü piyasasını etkileyen bu unsurlar Isparta açısından incelenecektir.

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

TABLO-1 AÇILAN-KAPANAN İŞYERİ SAYILARI

İL ADI	2013 OCAK-ARALIK								2012 OCAK-ARALIK							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
ISPARTA	**212**	**13**	**56**	**29**	**28**	**70**	**38**	**102**	**151**	**13**	**189**	**91**	**44**	**59**	**25**	**165**

KAYNAK: TOBB

Isparta'da 2012 yılında 151 şirket kurulmuşken, 2013'de 212 şirket kurulmuştur.2012 yılında kapanan şirket sayısı 59 iken, bu sayı 2013'de 70'e çıkmıştır.2012-2013 yıl kıyaslaması yapıldığında, daha fazla şirketin açıldığı ve sektörlerdeki şirket sayısında bir artış olduğu göze çarpmaktadır. Isparta'da açılan şirket sayısının artması, daha fazla istihdam alanı oluşturmakla beraber, işsizlik oranının da bir önceki yıla göre azalmasını sağlamıştır.

TABLO-2 YAŞ GRUPLARINA GÖRE NÜFUS, 2013

	ISPARTA		
YAŞ GRUPLARI	TOPLAM	ERKEK	KADIN
0-14	83.054	42.788	40.266
15-64	289.166	145.414	143.752
65+	45.554	19.944	25.610
Toplam	417774	208.146	209.628

KAYNAK: TÜİK

Isparta ili 2013 nüfusunu yaş grupları bazında incelendiğinde, toplam nüfus içinde kadın nüfusu daha fazla iken; çalışma çağında (15-64) ise erkek nüfusu daha fazla olduğu görülmektedir.

GRAFİK-1 2009-2013 YILLARI ARASINDAKİ TEMEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ,%

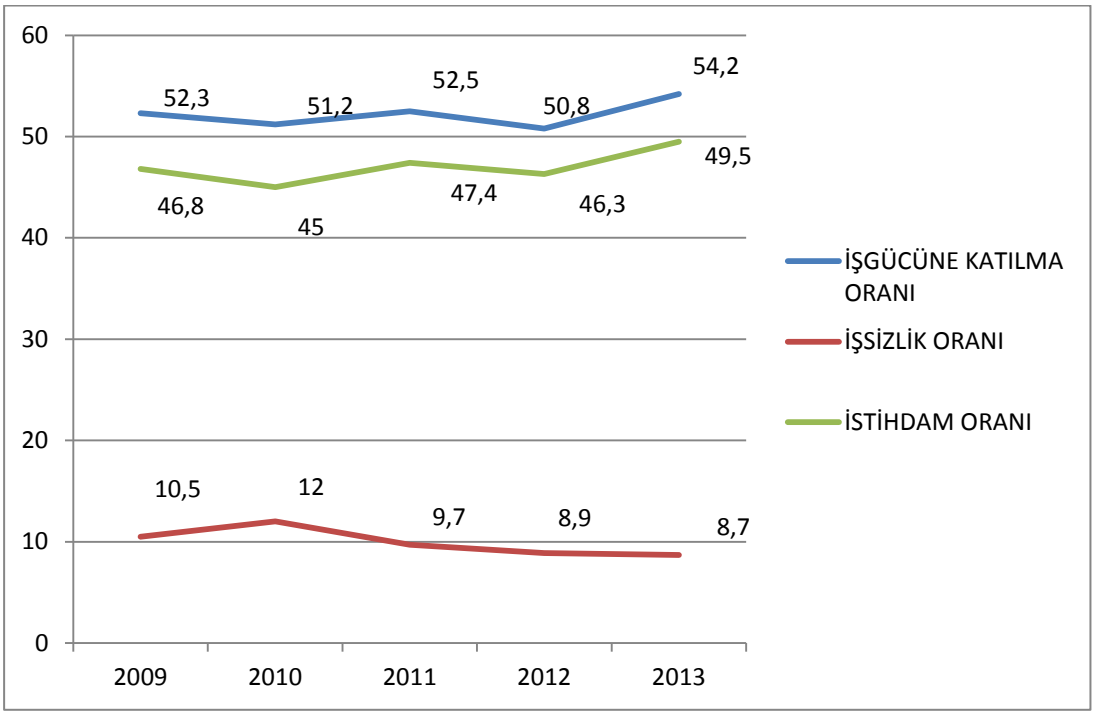

KAYNAK: TÜİK

İşgücü; bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani diğer bir ifadeyle genel nüfusun çalışmak isteyen ve çalışabilir durumda olan üretken kısmıdır. İşgücü sermaye gibi üretim faktörlerinden biridir. Sürdürülebilir bir büyümenin sağlanması için işgücüne ihtiyaç vardır.

Isparta ili için işsizlik oranı incelendiğinde 2009 yılında bu oranı %10,5 olarak görülmektedir. İşsizlik oranı tüm dünyayı etkileyen küresel krizin etkisi ile 2010 yılında %12 ye çıkmıştır. Daha sonraki yıllarda ise yeni açılan işletmeler, İŞKUR faaliyetleri, devletin istihdamı artırıcı aktif politikaları ile bu oran sürekli azalarak 2013 yılında son 5 yılın en düşük seviyesi olan %8,7' ye gerilemiştir.

İşgücüne katılma oranında ve istihdam oranında 2013 yılında bir önceki yıla göre daha belirgin bir artış olduğu gözlenmektedir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

Raporun bu kısmında İŞKUR istatistiklerinden yararlanarak ilin mevcut işgücü piyasası değerlendirilmeye çalışılmaktadır. İŞKUR istatistikleri sadece İŞKUR verilerini içermektedir.

Bu bölümde İŞKUR istatistiklerinden yararlanarak Isparta ilinde; kayıtlı işsizler, açık iş sayıları, işe yerleştirmeler, işsizlik sigortası fonundan faydalananlar ve kurs verileri hakkında bilgiler verecektir. Yapılan bu değerlendirmelerin ileriki yıllarda düzenlenecek aktif işgücü piyasası programları için kaynak teşkil edeceği düşünülmektedir.

KAYITLI İŞSİZ VERİLERİ

GRAFİK-2 2009-2013 YILLARI ARASINDAKİ İŞKUR'A KAYITLI İŞSİZ SAYILARI

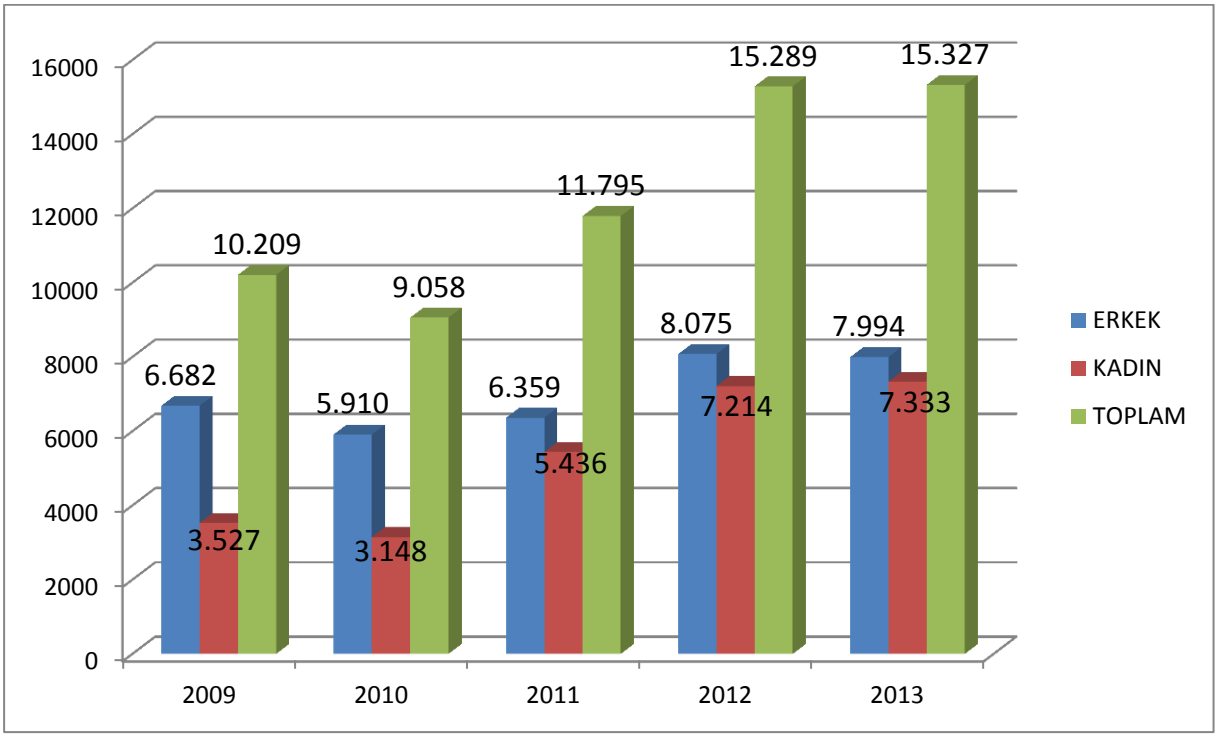

KAYNAK: İŞKUR

2009-2013 yılları arasında Isparta'da kayıtlı işsiz sayısının değişimine bakıldığında, kayıtlı işsiz sayısı en fazla 2013 yılında 15.327 olarak kayıtlara geçmektedir. 2009 yılında toplamda 10.209 olan kayıtlı işsiz sayısı, 2013 yılına gelindiğinde 1.5 katından daha fazla bir sayıya ulaşmıştır. Erkeklerde, 2009 yılında 6.682 olan kayıtlı işsiz sayısı, 2013 yılında 7.994 olmuştur. Kadınlarda ise bu sayı 2009 yılında 3.527 iken, 2013 yılına gelindiğinde 7.333'e yükselmiştir. Bu bağlamda İŞKUR'a kayıtlı olmayan işsiz kişilerin kuruma kaydının yapılmasında, İŞKUR'un son yıllardaki tanıtıcı faaliyetlerinin artması ana faktör olarak gösterilebilir.

TABLO-3 CİNSİYETE VE MESLEKLERE GÖRE KAYITLI İŞSİZ SAYISI,2013/2014(OCAK-AĞUSTOS)

	2013				2014		
	Erkek	Kadın	Toplam		Erkek	Kadın	Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2.113	2.014	4.127	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	1.893	1.324	3.217
BÜRO MEMURU (GENEL)	458	693	1.151	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	226	725	951
SATIŞ DANIŞMANI	153	244	397	SATIŞ DANIŞMANI	183	297	480
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	240	751	991	BÜRO MEMURU (GENEL)	414	577	991
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	50	127	177	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	362	0	362
SEKRETER	6	376	382	SEKRETER	11	393	404
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	341	0	341	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	40	61	101
ÖN MUHASEBECİ	92	157	249	ÖN MUHASEBECİ	70	154	224
ÇAYCI	31	178	209	ÇAYCI	24	182	206
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	52	0	52	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	66	0	66

KAYNAK: İŞKUR

Mesleklere göre kayıtlı işsiz sayısında bir önceki yıla kıyasla nitelik gerektirmeyen beden işçisi, temizlik görevlisi, çaycı gibi mesleklerde azalış yaşanırken, nitelikli mesleklerde artış görülmüştür. Satış danışmanı 2013 yılında 397, 2014 yılında 480; sekreter 2013 yılında 382, 2014 yılının ilk sekiz ayında 404; şoför (yolcu taşıma) 2013 yılında 52, 2014 yılında 66 olmuştur.

Erkeklerde satış danışmanı, şoför-yük taşıma ve şoför (yolcu taşıma) mesleklerinde belirgin bir artış yaşanırken; kadınlarda satış danışmanı, sekreter ve çaycı mesleklerinde artış olmuştur.

AÇIK İŞ VERİLERİ

TABLO-4 MESLEKLERE GÖRE AÇIK İŞ SAYISI, 2013/2014 (OCAK-AĞUSTOS)

AÇIK İŞ 2013		AÇIK İŞ 2014	
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2.918	**BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)**	1.777
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1.096	**TEMİZLİK GÖREVLİSİ**	1.050
İPLİK EĞİRME OPERATÖRÜ	457	**GARSON (SERVİS ELEMANI)**	396
BÜRO MEMURU (GENEL)	279	**BÜRO MEMURU (GENEL)**	282
SATIŞ DANIŞMANI	279	**SATIŞ DANIŞMANI**	280
GARSON (SERVİS ELEMANI)	276	**İPLİK EĞİRME OPERATÖRÜ**	237
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	221	**GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHLI)**	231
HEMŞİRE	195	**AŞÇI**	125
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (HASTANE)	135	**GÜVENLİK GÖREVLİSİ**	111
TERZİ	125	**BİLGİSAYAR OPERATÖRÜ**	102

KAYNAK: İŞKUR

Açık iş sayılarına bakıldığında, gerek 2013 gerekse 2014 yılının ilk sekiz aylık döneminde en fazla açık iş, vasıf gerektirmeyen işlerde alınmıştır. En çok talep edilen meslek 2013 yılında iplik eğirme operatörü iken; 2014 yılının ilk sekiz aylık döneminde garson(servis elemanı) olmuştur. 2013 yılında aşçı mesleği en fazla talep edilen ilk 10 meslek sıralamasında yokken; 2014 yılında ilk 10 meslek içinde yer almıştır. Talebinde artış olan mesleklere bakıldığında; bu mesleklerin daha çok hizmet sektöründe yer aldığı ve 2013 yılına göre hizmet sektörünün istihdama daha fazla katkı sağladığı sonucu çıkarılabilir.

İŞE YERLEŞTİRME VERİLERİ

TABLO-5 MESLEKLERE GÖRE İŞE YERLEŞTİRME SAYISI,2013/2014 (OCAK-AĞUSTOS)

İŞE YERLEŞTİRME 2013		İŞE YERLEŞTİRME 2014	
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1.929	**BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)**	1.104
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	1.734	**TEMİZLİK GÖREVLİSİ**	1.097
BÜRO MEMURU (GENEL)	344	**GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHLI)**	302
İPLİK EĞİRME OPERATÖRÜ	312	**GARSON (SERVİS ELEMANI)**	203
GARSON (SERVİS ELEMANI)	177	**GÜVENLİK GÖREVLİSİ**	143
TIBBİ DOKÜMANTASYONCU VE SEKRETER	176	**HEMŞİRE**	112
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	175	**BÜRO MEMURU (GENEL)**	99
SATIŞ DANIŞMANI	147	**İPLİK EĞİRME OPERATÖRÜ**	92
HEMŞİRE	139	**GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHSIZ)**	91
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (HASTANE)	95	**GÜVENLİK GÖREVLİSİ (HASTANE)**	86

KAYNAK: İŞKUR

2013 yılına göre talep edilen mesleklerde olduğu gibi işe yerleştirme sayılarında da iplik eğirme operatörü mesleğinde düşüş gözlenmektedir. İki yılı karşılaştırdığımızda; vasıf gerektirmeyen meslekler olan beden işçisi ve temizlik görevlisi beklenildiği gibi yine ilk sıralarda yer almaktadır. Gelecek yıllarda nitelik gerektiren mesleklerde işbaşı eğitim programı, mesleki eğitim kursları sayesinde İŞKUR'un rolünün artması beklenmektedir.

GRAFİK-3 2009-2013 YILLARI ARASI CİNSİYET BAZINDA İŞE YERLEŞTİRME SAYISI

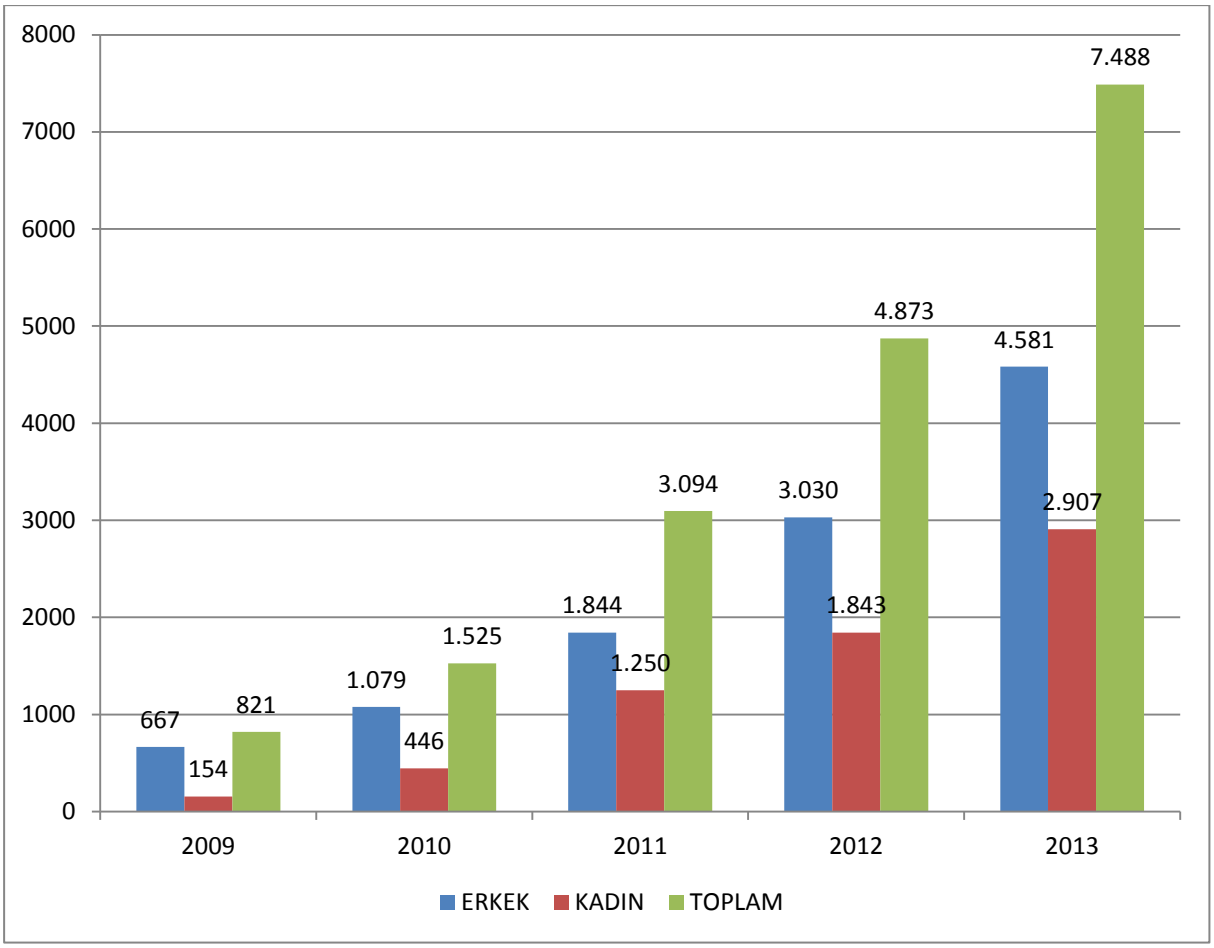

KAYNAK: İŞKUR

2009 yılında toplam 821 kişi işe yerleştirilmişken, 2013 yılında bu sayı 7.488 olmuştur. Erkeklerde iş yerleştirme sayısı 2009 yılında 667 iken, 2013 yılında ise 4.581' e ulaşmıştır. 2009'da işe yerleştirilen kadın sayısı 154 iken bu sayı 2013' te 2.907 olmuştur. Cinsiyete göre incelendiğinde; erkeklerde işe yerleştirme sayısı tüm yıllarda kadınlardan daha fazla olduğu görülmektedir.

2009-2013 yılları arası işe yerleştirmelerde yıllara göre sürekli bir artış olmuştur.2009 yılında işe yerleştirilen kişi sayısının 2013 yılında yaklaşık 10 katına çıktığı görüşmüştür. İşe yerleştirme sayılarının bir önceki yıllara göre sürekli artış göstermesinde İŞKUR'un tanıtıcı faaliyetleri rol oynamaktadır.

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

TABLO-6 KURS VE KURSİYER SAYISI, 2014 (OCAK-AĞUSTOS)

PROGRAM TÜRÜ	Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı		
		Erkek	Kadın	Toplam
GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM PROGRAMI	6	80	76	156
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI(İEP)	276	171	150	321
MEK/ İSTİHDAM GARANTİLİ	3	36	12	48
MEK/İSTİHDAM GARANTİSİZ	1	0	25	25
MEK/ÖZEL POLİTİKA	3	10	59	69
GENEL TOPLAM	289	297	322	619

KAYNAK: İŞKUR

2014 Ocak-Ağustos döneminde Isparta Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ve Isparta Ticaret ve Sanayi Odası işbirliğinde 6 adet girişimcilik kursu açılmıştır. Sayısal olarak incelendiğinde hemen hemen her ayda girişimcilik kursunun açıldığı görülmektedir. Açılan her yeni işletme Isparta'da istihdam edilen kişi sayısını artıracaktır. Girişimcilik eğitim programı kapsamında toplam 156 kişi sertifika sahibi olmuştur.

İşbaşı eğitim programı çerçevesinde; 276 farklı programda toplam 321 kişi yararlandırılmış ve bu kişilere mesleki eğitimin yanında mesleki deneyim de kazandırılmıştır. Bu program çerçevesinde istihdama kazandırılanların oranı % 81 olarak gerçekleşmiştir. 2014 Ocak-Ağustos döneminde açılan toplam kurs ve program sayısı 289 olup, bu kurs ve programlardan yararlanan kişi sayısı da 619 olmuştur.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ VERİLERİ

TABLO-7 YILLARA GÖRE İŞSİZLİK ÖDENEĞİ HAKEDEN SAYILARI

YIL	2009	2010	2011	2012	2013	2014 (OCAK-AĞUSTOS)
İ.Ö.HAKEDEN SAYISI	1223	1080	930	1499	1453	1206

KAYNAK: İŞKUR

İşsizlik ödeneği hak eden kişi sayısı incelendiğinde, 2009 ve 2010 yıllarındaki sayının yüksek olması küresel krizin etkisinden dolayıdır. 2011 de krizden çıkışın etkisi ile bu sayı azalmıştır. 2012 ve 2013 yıllarında Isparta ilinde işsizlik ödeneği hak eden kişi sayısının normal seyrinden yüksek olmasının nedeni; belediyelerde hizmet alımı yapan taşeron firmaların, çalışanlarını kısa süreli işten çıkarmasıdır. 2014 yılı ilk sekiz ayına bakıldığında geçmiş yıllara göre işsizlik ödeneği hakedenlerin sayısı daha fazla olacağı öngörülebilmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek

olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 12 Mayıs – 27 Haziran 2014 tarihleri arasında Türkiye genelinde 110.509 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır.

Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında

işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 1" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 30 Haziran 2015 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılmasına, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu hedef doğrultusunda Isparta ilinde işgücü piyasası talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile 2014 yılı "İşgücü Piyasası Talep Araştırması" gerçekleştirilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

[1] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

TABLO-8 İŞYERİ BÜYÜKLÜKLERİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI

Sektörlere göre işyeri sayıları	1-9	10-49	50-249	250+	Genel Toplam
Toptan ve perakende ticaret	57	111	7	0	175
İmalat	18	93	20	4	135
İnşaat	59	38	10	0	107
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	16	28	3	0	47
Ulaştırma ve depolama	18	26	2	0	46
Eğitim	7	25	3	0	35
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	13	11	0	0	24
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2	10	5	1	18
Diğer hizmet faaliyetleri	9	5	1	0	15
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4	7	2	1	14
Madencilik ve taş ocakçılığı		4	2	1	7
Bilgi ve iletişim	2	1	1	0	4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	2	0	0	3
Gayrimenkul faaliyetleri	0	2	0	0	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve İyileştirme faaliyetleri	1	0	0	0	1
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	1	0	0	1
Genel Toplam/Toplam	**206**	**364**	**57**	**7**	**634**

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

İşgücü Piyasası Talep Araştırması Isparta ili genelinde 12 Mayıs – 27 Haziran 2014 tarihleri arasında 634 işyerinde işverenler/işveren temsilcileri ile yapılan yüz yüze görüşmelerle gerçekleşmiştir. Bu işyerlerinin 428 tanesi, 10 ve daha fazla işçi çalıştıran işyeri konumunda olup, 1-9 arası işçi çalıştıran işyeri sayısı 206'dır.

Araştırmanın kapsamı 10+ işyerleri olmasına rağmen, TÜİK' ten alınan veriler 2013 yılına ait olduğu için referans süresi içerisinde 1-9 çalışanı olan işyerleri bulunmaktadır. Bu işyerlerinin çoğu yıl içerisinde 10+ çalışan sayısına çıkmıştır.

50 ve daha fazla işçi çalıştıran işyeri sayısı 64 tanedir. İşyeri sayıları incelendiğinde; büyük çoğunluğunu 10-49 arası işçi çalıştıran işyerleri oluşturmaktadır. Ayrıca Isparta'da 250 ve üzeri çalışanı olan 7 tane işletme bulunmaktadır. Bu işletmelerin 4 tanesi imalat sektöründedir.

Sektörel olarak, toptan ve perakende ticaret sektöründe 175 işyeri varken, bu sektörü 135 işyerine sahip imalat sektörü izlemektedir. Sırasıyla; inşaat, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, ulaştırma ve depolama, eğitim ve diğer sektörler gelmektedir. Bilgi ve

iletişim, gayrimenkul faaliyetleri, finans ve sigorta faaliyetleri ve su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinin en az işyerlerine sahip olduğu görülmektedir.

TABLO-9 KURULUŞ YILLARINA GÖRE İŞYERLERİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI

Kuruluş yıllarında göre işyeri sayıları	Kuruluş yılları						
Satır Etiketleri	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Genel Toplam
ISPARTA	**126**	**138**	**105**	**122**	**69**	**74**	**634**
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	4	0	0	1	0	7
İmalat	16	27	24	28	18	22	135
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	0	1	0	0	1	3
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0	0	1	0	0	1
İnşaat	26	27	19	17	10	8	107
Toptan ve perakende ticaret	28	33	28	41	18	26	175
Ulaştırma ve depolama	8	9	6	10	10	1	46
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	13	10	9	6	3	6	47
Bilgi ve iletişim	0	1	0	1	1	1	4
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0	0	0	0	1	1
Gayrimenkul faaliyetleri	1	0	0	0	1	0	2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10	3	3	6	1	0	24
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	7	3	5	2	1	0	18
Eğitim	10	9	8	5	2	1	35
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3	9	0	1	0	1	14
Diğer hizmet faaliyetleri	0	4	2	2	2	5	15

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta'daki sektörlerin büyük çoğunluğunu genç işletmeler oluşturmaktadır. 634 tane işletmenin 264 tanesi 0-9 yıllık işletmelerdir. 25 yıl ve üzeri faaliyet gösteren işletme sayısı 74'tür. Toptan ve perakende ticaret ile imalat sektörlerindeki işletmelerin; hem en fazla işletme sayısına sahip hem de uzun süredir faaliyet göstermektedirler.

GRAFİK-4 TÜRKİYE İŞYERİ ÖZELLİKLERİ ORANLARI

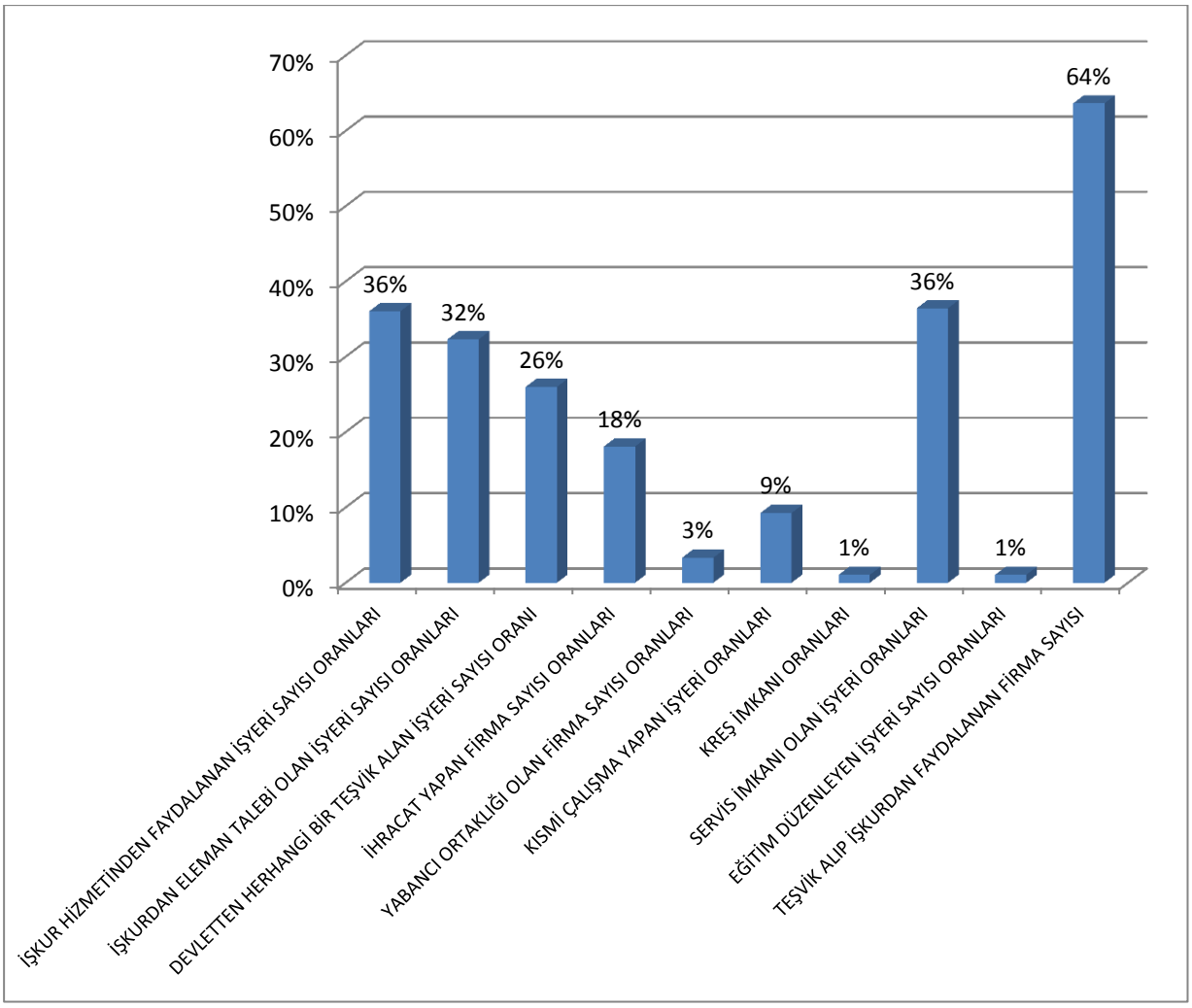

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Türkiye genelinde her 3 işletmeden 1' i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye' deki işletmelerin % 32' si eleman talebi olduğunda İŞKUR' u arama kanalı olarak kullanmaktadır. Devletten teşvik alan işletmelerin % 64' ü ise İŞKUR faaliyetlerinden yararlanmaktadır.

Türkiye' deki işletmelerin sadece % 1' i kreş imkânına sahip olup, bu oranın çok düşük olduğunu görmekteyiz. Eğitim düzenleyen işletme sayısı da % 1 oranındadır. Gelecek dönemde devlet politikaları ile bu oranların daha da yükselmesi beklenmektedir.

GRAFİK-5 ISPARTA GENELİ BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE İŞKUR'DAN FAYDALANAN İŞYERİ ORANI

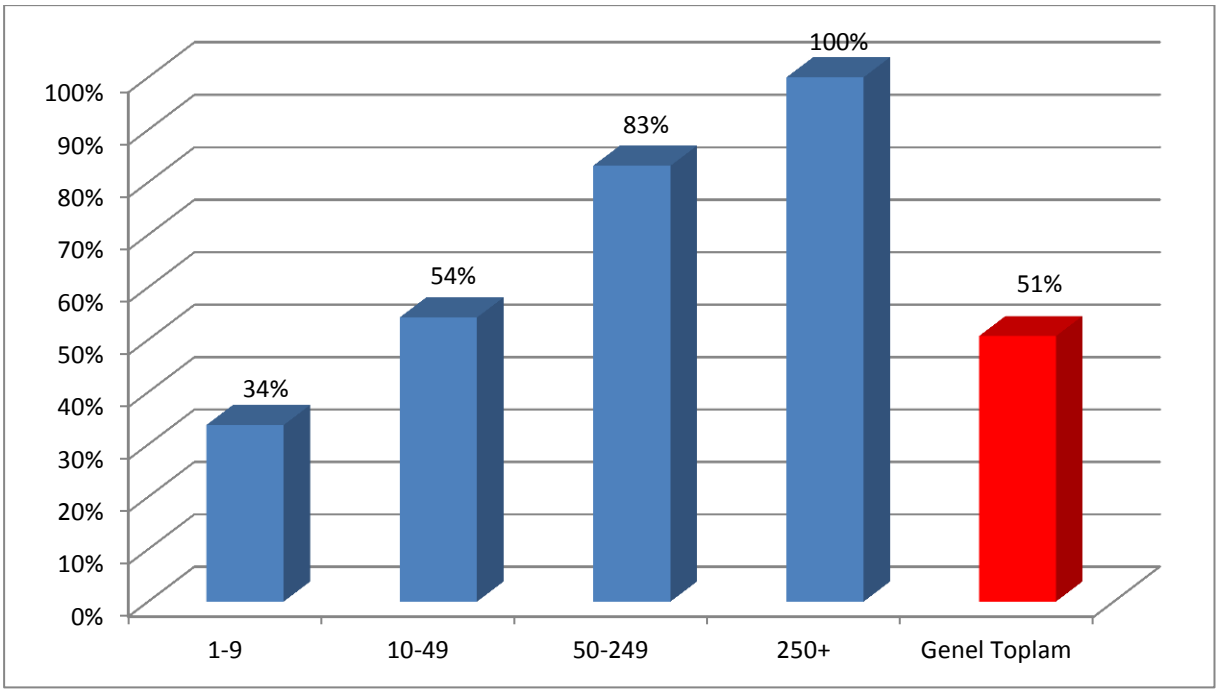

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta ilinde işletme büyüdükçe, işyerlerinin İŞKUR'dan faydalanma oranları artmaktadır. Daha büyük işletmelerin istihdama katkıları daha fazla olduğu için, İŞKUR'a verilen talepler, danışmanlık hizmetleri, istihdam teşvikleri gibi hizmetlerden yararlanma oranı fazladır.

2012 yılından itibaren yaklaşık 4000 iş ve meslek danışmanın istihdam edilmesi ile, işyeri ziyareti sayıları artmış ve bunun sonucunda büyük işletmeler başta olmak üzere, işyerlerinin İŞKUR'dan faydalanma oranları geçmiş yıllara göre artmıştır. Ancak küçük çaplı işletmelere ulaşılması daha zor olduğu için 1-9 işçi çalıştıran işyerlerinin faydalanma oranları daha düşüktür.

Isparta'da her 2 işletmeden 1'inin İŞKUR hizmetlerinden faydalandığı, Türkiye genelinde ise bu sayının her 3 işletmeden 1'i olduğu görülmektedir.

TABLO-10 SEKTÖRLERE GÖRE İŞKUR HİZMETLERİNDEN FAYDALANAN İŞYERİ SAYISI VE ORANLARI

	İŞKUR HİZ. FAYDALANAN İŞYERİ SAYISI	Genel Toplam	ORAN
ISPARTA	**321**	**634**	**51%**
Madencilik ve taş ocakçılığı	7	7	100%
İmalat	95	135	70%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme ürt. ve dğt.	2	3	67%
İnşaat	28	107	26%
Toptan ve perakende ticaret	92	175	52%
Ulaştırma ve depolama	15	46	32%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	26	47	55%
Bilgi ve iletişim	1	4	25%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	2	50%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	13	24	52%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	12	18	69%
Eğitim	16	35	47%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	6	14	43%
Diğer hizmet faaliyetleri	8	15	53%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe tüm işverenlerle iletişime geçildiği, İŞKUR hizmetleri hakkında bilgilendirme yapıldığı ve bu sayede işletmelerin İŞKUR hizmetlerinden faydalanmasının sağlandığı görülmüştür. Bu sektörü, imalat ve İdari-destek hizmet faaliyetleri sektörleri izlemektedir.

Türkiye genelinde önemli bir paya sahip olan inşaat sektörü, Isparta'da İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı olarak % 26'da kalmıştır. Bunun nedenleri arasında inşaat firmalarının genelde ihale usulüyle iş almaları ve mevsimlik çalışmaları söylenilebilir.

TABLO-11 YABANCI ORTAKLIK-ÇALIŞAN İLİŞKİSİ

	İŞYERİ SAYISI	MEVCUT İSTİHDAM
TOPLAM	634	17978
YABANCI ORTAKLIK	9	384

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta'da İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında ziyaret edilen 634 işletmenin toplam 17978 çalışanı olduğu, bu işletmelerden sadece 9 tanesinde yabancı ortaklık bulunduğu ve yabancı ortaklığı bulunan işletmelerde 384 kişinin istihdam edildiği tespit edilmiştir. Yabancı ortaklığı bulunan işletmelerin toplam istihdamdaki oranı % 2'dir.

GRAFİK-6 BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE İHRACAT YAPAN FİRMALARIN ORANI

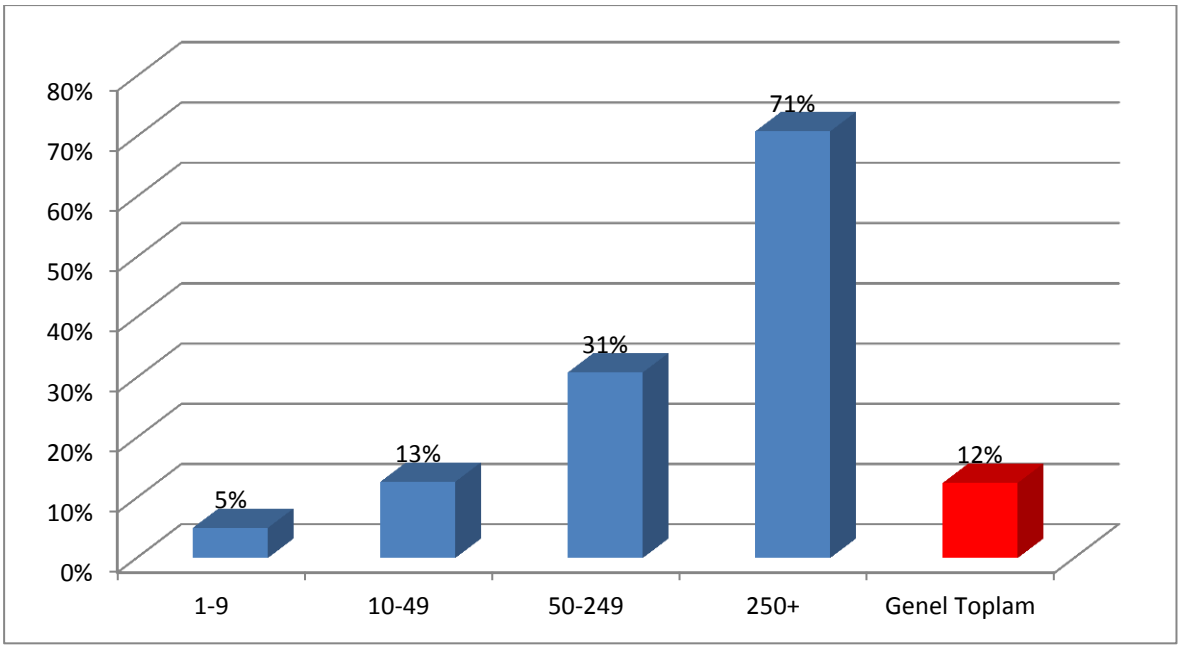

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta'daki işletmelerin % 12' si ihracat yapmaktadır. 250 ve üzeri çalışanı olan işletmelerin ihracat oranı ise % 71'dir. 1-9 çalışanı olan işletmelerin ihracat yapma oranı ise % 5'tir. Buradan görüldüğü üzere, işletmelerin büyüklüğü arttıkça ihracat yapma oranı da artmaktadır.

GRAFİK-7 BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE TEŞVİK ALAN İŞYERİ ORANI

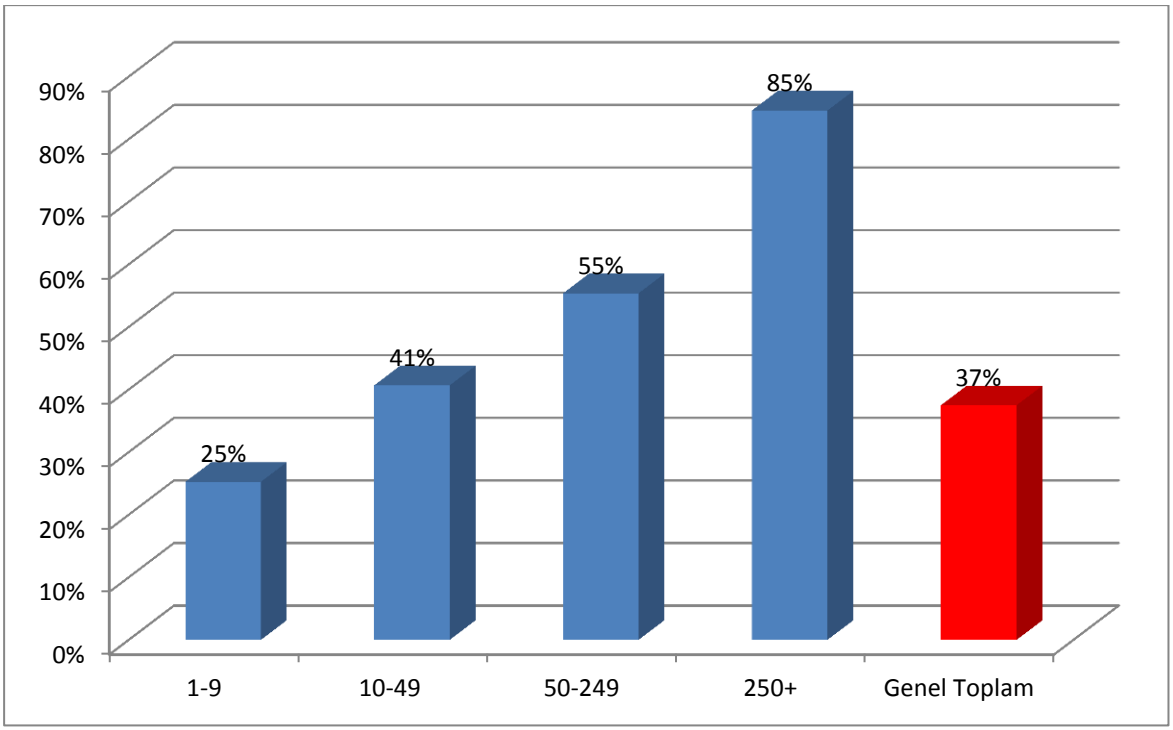

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta'daki işletmelerin % 37'si devletin verdiği istihdam teşviklerinden yararlanmaktadır. 250 ve üzeri çalışanı olan işletmelerin % 85'i; 1-9 çalışanı olan işletmelerin ise % 25'i devletten istihdam teşviği almaktadır. Bu oranlardan anlaşıldığı üzere; işletme büyüdükçe devletten teşvik alma oranı da artmaktadır.

GRAFİK-8 BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE PART TİME ÇALIŞANI OLAN İŞYERİ ORANI

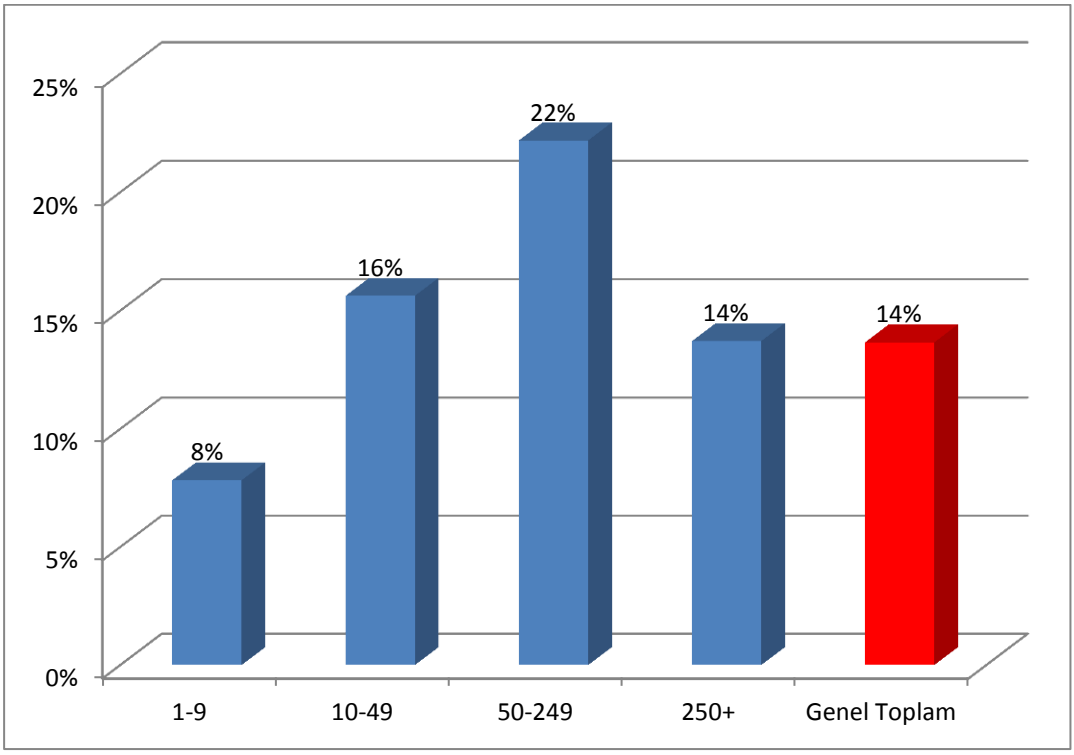

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta'daki işletmelerde part time çalışma oranı % 14 olarak görülmektedir. En yüksek oran; 50-249 çalışanı olan işletmelerde % 22 olarak ölçülmüştür. En az part time çalışma 1-9 ve 250 ve üzeri çalışanı olan işletmelerde görülmektedir. Buradan görülmektedir ki, orta ölçekli işletmelerde part time çalışma daha çok tercih edilmektedir.

GRAFİK-9 BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE MEVSİMLİK İŞÇİ ÇALIŞTIRAN İŞYERİ ORANI

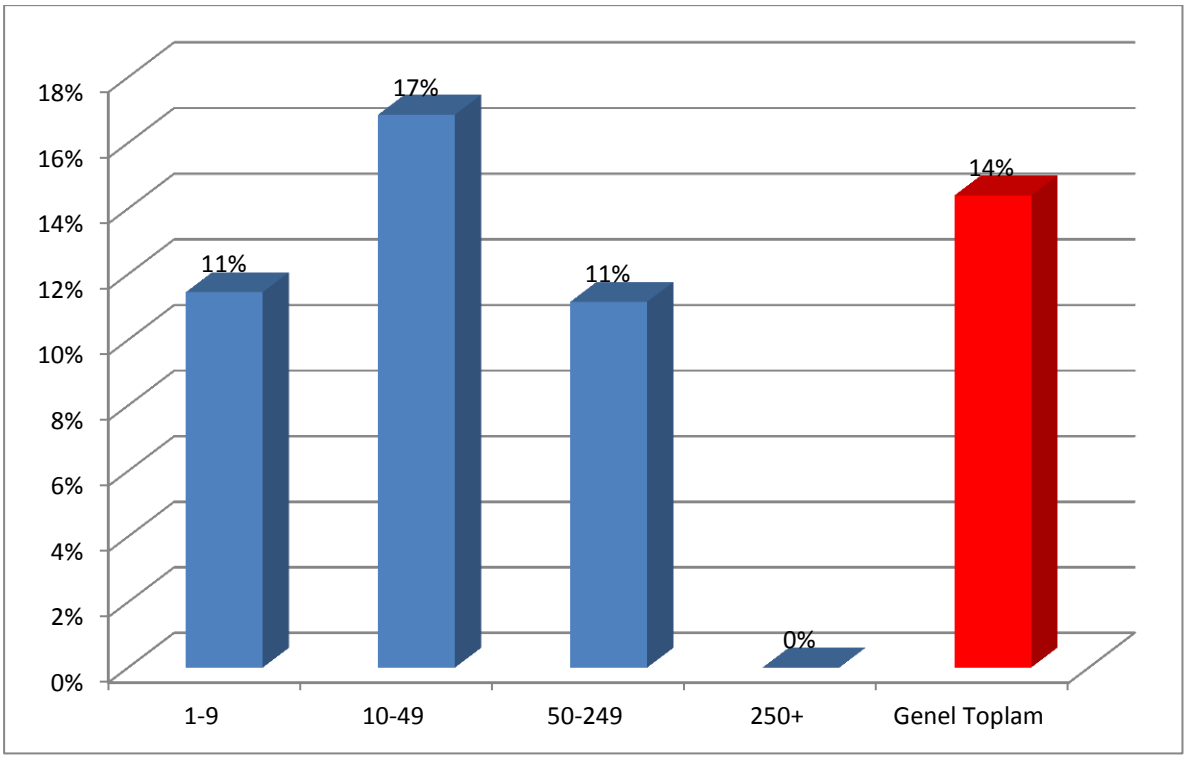

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta genelinde mevsimlik işçi çalıştıran işyeri oranı % 14 olarak ölçülmüştür. 250 ve üzeri çalışanı olan işletmelerde mevsimlik işçi istihdam edilmediği, istihdamda sürekliliği sağlamak için daimi işçi çalıştırmayı tercih ettikleri görülmektedir.

Mevsimlik işçi çalıştıran en yüksek işyeri oranı ise 10-49 çalışanı olan işletmelerde görülmektedir. Bu işletmelere örnek olarak tarımsal ürünlere dayalı imalat yapan işletmeler, soğuk hava depoları ve inşaat firmaları verilebilir.

GRAFİK-10 İŞYERİ BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE ÇALIŞAN SAYISI ORANLARI

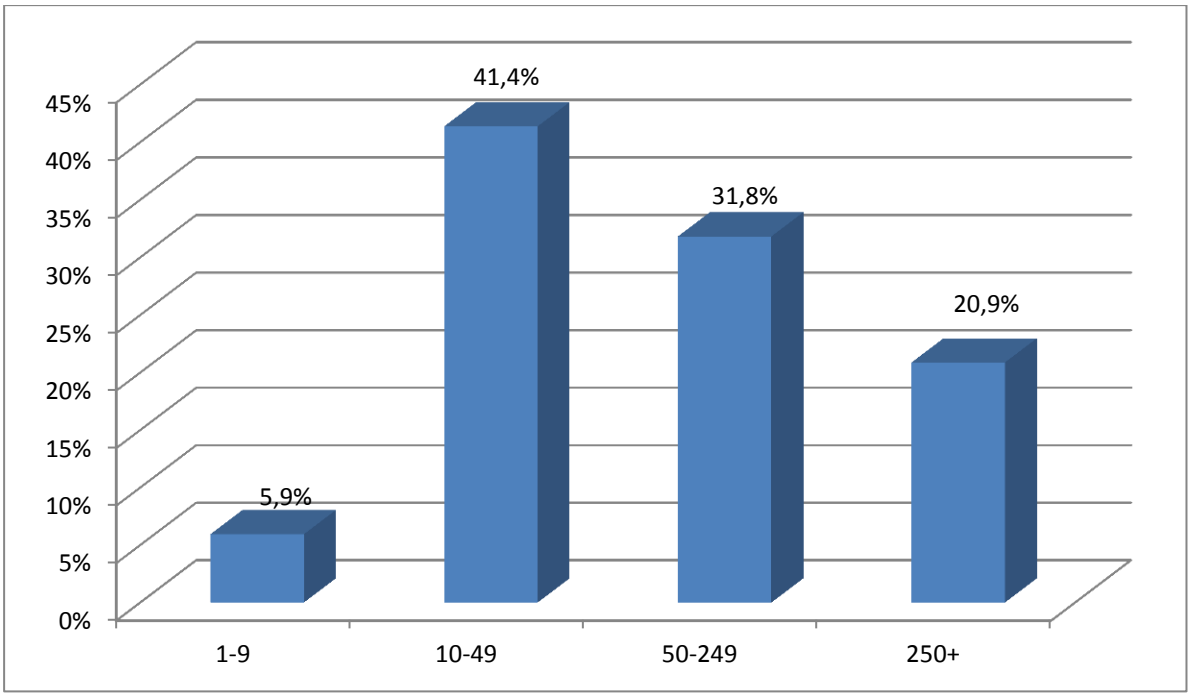

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta'da çalışan % 41,4'ü 10-49 işçi çalıştıran işletmelerde çalışırken; %31,8'i 50-249 ve % 20,9'u 250 ve üstü işçi çalıştıran işletmelerde istihdam edilmektedir. Grafik incelendiğinde istihdamın yaklaşık yarısının 10-49 işçi çalıştıran işletmelerde olduğu görülmektedir. 250+ işletmelerin sayısı, toplam işletme sayısı içinde küçük bir bölümü oluşturmasına rağmen istihdama katkısı beşte bir oranındadır.

İPTA çalışması yapılan 634 işletme içerisinde 1-9 çalışanı olan işyerleri % 32,4'ünü oluşturmasına karşın, toplam çalışan sayısındaki oranı % 5,9'dur. Buna bakarak; 1-9 çalışanı olan işletmelerin istihdama katkısının fazla olmadığı görülmektedir.

GRAFİK-11 ORTALAMA ÇALIŞAN SAYILARININ SEKTÖREL DAĞILIMI

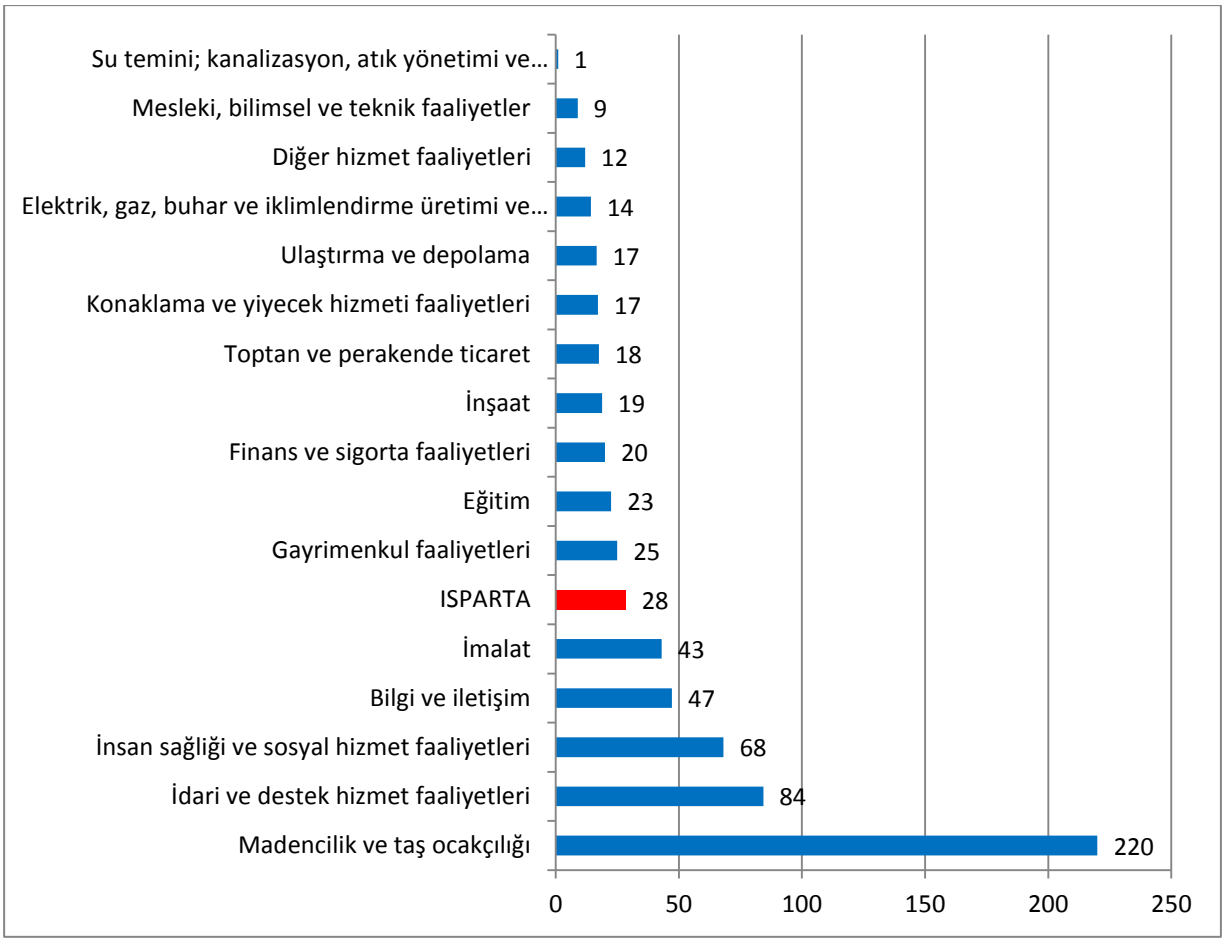

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta' da işletme başına ortalama çalışan sayısı 28'dir. Türkiye geneline baktığımızda bu sayının 35 olduğu görülmektedir. Buradan Isparta'daki işletmelerin Türkiye genelindeki işletmelere göre ortalamadan daha az kişi istihdam ettikleri görülmektedir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe işletme sayısı 7 olmasına rağmen, işletme başına ortalama çalışan sayısı 220'dir.

Isparta ili özelinde incelendiğinde; madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe ortalamanın yüksek olmasının, mermer sektöründeki işletmelerin çalışan sayısının yüksek olması ve özellikle 1000 kişinin üzerinde çalışanı olan bir firmanın bulunmasından kaynaklanmaktadır.

TABLO-12 ÇALIŞANLARIN CİNSİYET BAZINDA SEKTÖREL DAĞILIMI ORANI

ISPARTA	ERKEK	KADIN
	71,6%	28,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	90,8%	9,2%
İmalat	70,0%	30,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	88,4%	11,6%
İnşaat	93,6%	6,4%
Toptan ve perakende ticaret	74,2%	25,8%
Ulaştırma ve depolama	76,9%	23,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	68,8%	31,2%
Bilgi ve iletişim	78,3%	21,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	50,0%	50,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	62,0%	38,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	80,7%	19,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	48,6%	51,4%
Eğitim	58,7%	41,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	37,1%	62,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	76,5%	23,5%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta ili genelinde istihdamın % 71,6'sını erkekler oluştururken, % 28,4'ünü ise kadınlar oluşturmaktadır. Diğer bir deyişle; her 10 çalışandan 7'si erkek, 3'ü kadındır. Erkek çalışanların en fazla istihdam edildiği sektörler; inşaat ve madencilik sektörleri iken, kadınlarda ise bu sektörler insan sağlığı ve sosyal hizmetler ile idari-destek hizmet faaliyetleridir.

Kadınların erkeklerden daha az istihdam edilme nedenleri arasında kadınların ücretsiz aile işçiliği yapması, eğitim seviyesinin düşük olması gibi sebepler gösterilebilir. İnşaat ve madencilik sektörlerinde kadınların çok az istihdam edilmesinin nedeni, bu sektörlerin ağır beden gücü gerektirmesidir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerinde kadınlar erkeklerden daha fazla tercih edilmektedir.

GRAFİK-12 ÇALIŞANLARIN MESLEK GRUPLARINA VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI

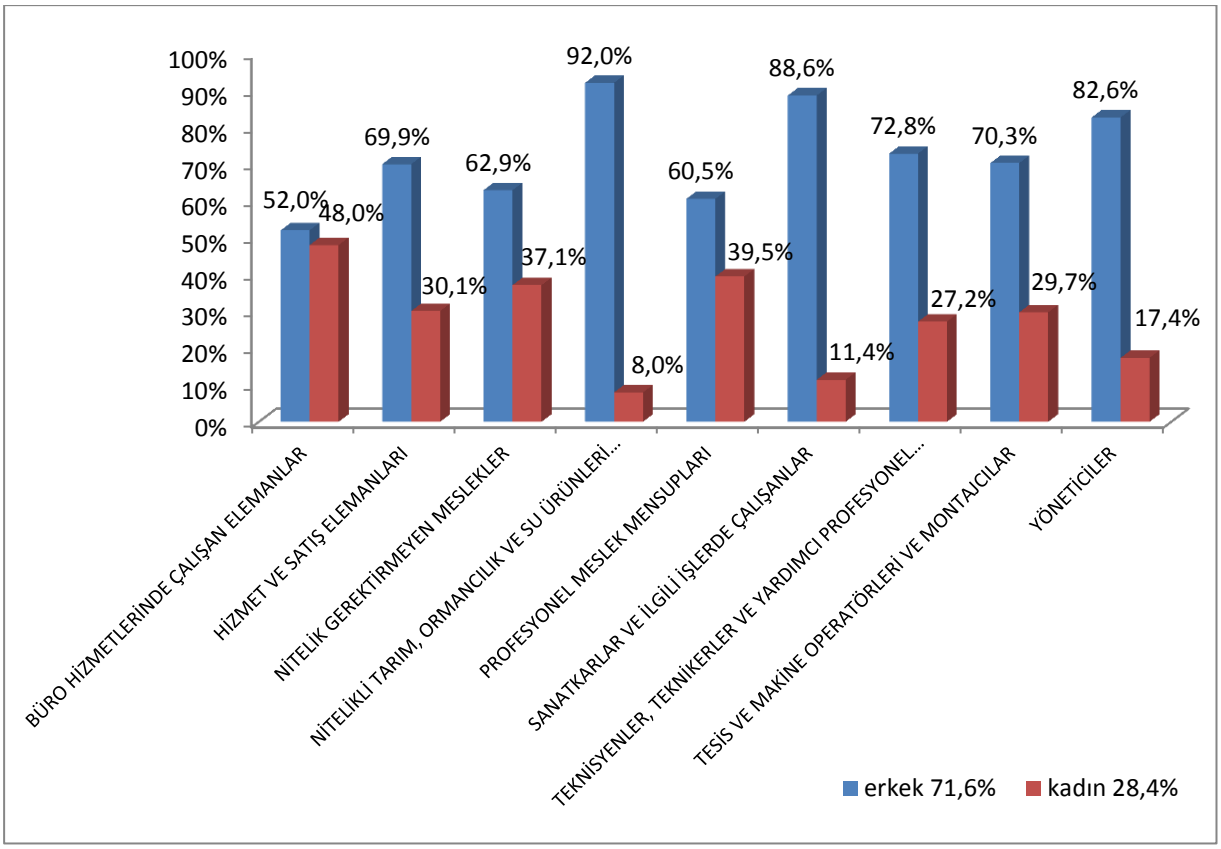

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Erkeklerin oran olarak en fazla çalıştıkları meslek grubu nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleridir. Bunun nedeni kereste fabrikalarının beden gücü ihtiyacı olduğundan dolayı daha çok erkek çalışanları tercih etmesinden kaynaklanmaktadır.

Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar % 88,6 oranıyla 2. sırada gelmektedir. Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar; binaların inşası ve bakımı, metala şekil verilmesi, metal yapıların inşa edilmesi, takım tezgahlarının kurulması veya makinelerin, ekipmanların ya da aletlerin yapılması, yerleştirilmesi, bakımı ve tamir edilmesinde, alanlarında özel teknik ve pratik bilgi ve becerilerini kullanırlar. Bu işler, fiziksel çabayı ve belirli işlerin yapılabilmesi için gereken zamanı azaltmak ve bununla beraber ürünlerdeki kaliteyi arttırmak için el gücü ve diğer aletlerle yapılır. Bu bağlamda görevler, üretim sürecinin tüm aşamaları, kullanılan malzeme ve aletler, nihai ürünün yapısı ve amacı hakkında bilgi sahibi olmayı gerektirir. Bu nedenle bu meslek grubunda doğal olarak, kadın çalışanlar sadece % 11,4 gibi düşük bir paya sahiptir.

Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda erkeklerin oranı % 52, kadınların oranı ise % 48'dir. Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar; parasal işlemler, seyahat düzenlemeleri, bilgi ve randevu istekleri ile bağlantılı bir takım büro görevleri yapar, bilgileri kaydeder, düzenler, saklar, hesaplar ve erişim sağlarlar.

Kadınların fiziksel açıdan çalışmalarına uygun olan bu meslek grubunda bayan çalışan oranı diğer gruplara göre en yüksek orana sahiptir.

İl genelinde erkeklerin istihdam edilme oranı kadınlardan çok daha fazladır. Bunun doğal bir sonucu olarak, bütün meslek grupları içerisinde de erkeklerin yüzdesi kadınlardan daha fazladır.

TABLO-13 EN ÇOK ÇALIŞILAN MESLEKLER (İLK 10 MESLEK)

GENEL	ERKEK	KADIN
İPLİK EĞİRME OPERATÖRÜ	MERMER TEKNİKERİ	İPLİK EĞİRME OPERATÖRÜ
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
MERMER TEKNİKERİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	TIBBİ SEKRETER
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	İPLİK EĞİRME OPERATÖRÜ	MEYVE SEBZE AYIKLAMA İŞÇİSİ
SATIŞ DANIŞMANI	SATIŞ DANIŞMANI	SATIŞ DANIŞMANI
TIBBİ SEKRETER	AKARYAKIT SATIŞ ELEMANI	HEMŞİRE
MUHASEBECİ	PAZARLAMACI	SEKRETER
AŞÇI	AŞÇI	MAKİNECİ (DİKİŞ)
MEYVE SEBZE AYIKLAMA İŞÇİSİ	MERMER OCAKÇISI	BÜRO MEMURU (GENEL)
GARSON (SERVİS ELEMANI)	MUHASEBECİ	MUHASEBECİ

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta ili genelinde en fazla iplik eğirme operatörü, temizlik görevlisi, mermer teknikeri… mesleklerinde işçi çalışmaktadır. Isparta'da iplik ve mermer fabrikalarının yoğun faaliyet göstermesinden dolayı, iplik eğirme operatörü ve mermer teknikeri meslekleri en fazla istihdam edilen meslekler olarak göze çarpmaktadır.

Cinsiyet bazında incelendiğinde; erkekler en fazla mermer teknikeri olarak istihdam edilirken; kadınlar ise iplik eğirme operatörü mesleğinde istihdam edilmektedir. Temizlik görevlisi mesleği, özellikle kadın işsizler için çok cazip olup, kadınların tercih ettiği ilk mesleklerden biri olarak gelmektedir. Temizlik görevlisi mesleğinde çalışan kadınların büyük çoğunluğunu, ilkokul ve ortaokul mezunu kadınlar oluşturmaktadır.

Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat ve İnşaat sektörlerinin yoğun olarak bulunduğu Isparta'da, bu tür işletmelerde şoför ihtiyacını karşılama isteği ön plana çıkmaktadır. Ehliyete (talebin durumuna göre A2/B/C/D/E), gerekli diğer belgelere (SRC belgesi, psikoteknik vs.) sahip olan işsizlerimiz de, bu sektörlerde şoför olarak çalışmak istemektedirler. Şoför-yük taşıma mesleği, Isparta genelinde işverenler tarafından sürekli talep edilen bir meslek konumundadır.

AÇIK İŞLER

Isparta ilinde 12 Mayıs – 27 Haziran 2014 tarihleri arasında uygulanan İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında (İPTA) işyerlerine açık iş sayılarıyla ilgili sorular yöneltilmiştir. Açık işler; temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerlerinin eleman ihtiyacı duyduğu meslekler (açık işler) mevcut işgücü talebi hakkında değerlendirme yapılmasına imkân sunan önemli bir göstergedir.

TABLO-14 AÇIK İŞİ OLAN İŞYERLERİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI

	Açık iş veren işyeri sayısı	İşyeri sayısı	Açık İş Verme Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	1	7	16,7%
İmalat	22	135	16,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme ürt.	1	3	33,3%
İnşaat	7	107	6,3%
Toptan ve perakende ticaret	19	175	10,8%
Ulaştırma ve depolama	3	46	6,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6	47	13,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3	24	13,0%
Eğitim	2	35	6,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	14	14,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	2	15	13,3%
TOPLAM	69	634	10,8%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Sektörlere göre açık iş talebinde bulunan işyerlerine bakıldığında, 175 işyeri sayısıyla en fazla toptan ve perakende ticaret sektörünün % 10,8'lik oranla açık iş talebinde bulunduğu görülmektedir. Isparta'da imalat sektöründe faaliyet gösteren 135 işyerinin 22'si, bir diğer deyişle % 16,3'ü açık iş talebi vermiştir.

Eğitim sektöründe açık iş verme oranı % 6,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranın düşük olmasının sebebi; İPTA çalışması döneminde eğitim sektörünün yaz tatiline girmesi olarak gösterilebilir.

TABLO-15 SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞ ORANI VE AÇIK İŞLERİN DAĞILIMI

	Toplam açık iş sayısı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı

ISPARTA	207	100%	1,1%
Madencilik ve taş ocakçılığı	8	4%	0,5%
İmalat	111	54%	1,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme ürt.	1	0%	2,3%
Toptan ve perakende ticaret	35	17%	1,1%
Ulaştırma ve depolama	7	4%	0,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14	7%	1,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4	2%	1,9%
Eğitim	4	2%	0,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	11	5%	1,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	3	1%	1,6%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

2014 yılı Türkiye İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında Isparta'da açık iş oranı %1,1 olarak hesaplanmıştır. Başka bir deyişle Isparta'daki işletmelerdeki her 100 iş pozisyonunun 99' unun dolu olduğu anlaşılmaktadır.

Isparta'da işverenlerin talep ettiği toplam 207 açık işin, 111'i imalat sektöründen alınmıştır. İmalat sektörünün açık iş dağılımı % 54 ile ilk sırada gelmektedir. Toptan ve perakende ticaret % 17, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri % 7'lik oransal dağılıma sahiptir.

TABLO-16 İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE AÇIK İŞ ORANI

İşveren Büyüklüğü	Toplam Açık İş Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Veren İşyeri Sayısı	Toplam İşyeri Sayısı	Açık İş Verme Oranı
1-9	28	1.068	2,5%	18	206	8,0%
10-49	92	7.437	1,2%	40	364	9,8%
50-249	79	5.720	1,4%	9	57	14,0%
250+	7	3.753	0,2%	2	7	21,5%
GENEL TOPLAM	207	17.978	1,1%	69	634	10,8%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta'da 1-9 çalışanı olan işletmelerde açık iş oranı % 2,5 olarak hesaplanmıştır. Bu oran 250 ve üzeri işçi çalıştıran işletmelerde % 0,2 olarak görülmektedir. Bu bağlamda işletme büyüklüğü arttıkça açık iş oranı azalmaktadır.

Açık iş verme oranı incelendiğinde ise bunun tersi görülmektedir. 250 ve üzeri çalışanı olan işletmelerde açık iş verme oranı % 21,5 iken; 1-9 çalışanı olan işletmelerde % 8'dir. Yani; işletme büyüdükçe açık iş verme oranı da artmaktadır.

GRAFİK-13 İŞYERLERİNİN YAŞINA GÖRE AÇIK İŞ VERME ORANI

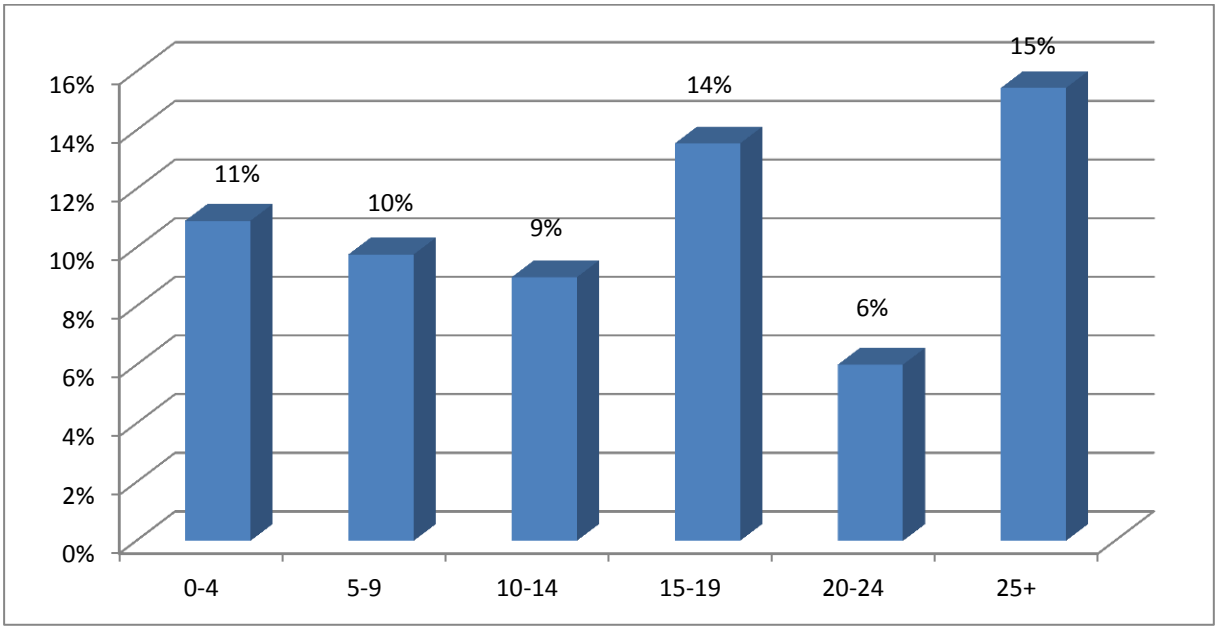

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Açık iş verme oranının en fazla olduğu işletme yaşı 25 ve üzeri olan firmalardır. Bu firmalarda açık iş verme oranı % 15'tir. En düşük oran % 6 olarak 20-24 yaş aralığındaki firmalarda ölçülmüştür.

TABLO-17 MESLEK GRUPLARINA GÖRE AÇIK İŞ ORANI VE AÇIK İŞLERİN DAĞILIMI

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	78	37,8%	4.290	1,8%
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	42	20,2%	3.586	1,2%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	24	11,8%	2.086	1,2%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	20	9,6%	2.440	0,8%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	20	9,4%	1.744	1,1%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	14	6,6%	1.002	1,3%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER	9	4,5%	2.405	0,4%

Meslek gruplarına göre açık iş dağılımı incelendiğinde; % 37,8'lik oran ile tesis ve makine operatörleri/montajcılar meslek grubu başı çekmektedir. Isparta'da özellikle iplik fabrikalarında; yetişmiş ve deneyimli eleman bulunamamasından kaynaklı olarak makine operatörü mesleğindeki eksiklik bu meslek grubundaki her 100 pozisyonun yaklaşık 2'sinin boş kalmasına neden olmuştur.

Açık iş oranı en az olan meslek grubu ise teknisyen ve teknikerlerdir. Bu meslek grubunda çalışan sayısı fazla ve açık iş sayısı az olduğu için açık iş oranı da % 0,4 olarak hesaplanmıştır.

TABLO-18 İŞYERLERİNİN YAŞINA GÖRE AÇIK İŞ ORANI

	Toplam açık iş	Toplam çalışan	Açık iş	Açık iş

	sayısı/ISPARTA	sayısı/ISPARTA	oranı/ISPARTA	oranı/TÜRKİYE
0-4	22	2.056	1,1%	4,2%
5-9	42	3.627	1,1%	3,3%
10-14	21	2.443	0,8%	2,5%
15-19	87	4.066	2,1%	2,4%
20-24	11	2.932	0,4%	2,3%
25+	24	2.854	0,8%	1,6%
GENEL TOPLAM	207	17.978	1,1%	2,7%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta ilinde işyeri yaşlarına göre açık iş oranı; bütün yaş gruplarında Türkiye genelinden daha düşük çıkmıştır. Buradan; Isparta'da doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların, Türkiye geneline göre daha az olduğu sonucu çıkarılabilir. Isparta'da açık iş oranı bakımından Türkiye geneline en yakın oran, 15-19 yaş aralığındaki işletmelerde gözlenmiştir.

TABLO-19 MESLEKLERE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI

MESLEKLER	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı
İPLİK EĞİRME OPERATÖRÜ	36	17,4%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	20	9,7%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	15	7,2%
ÖN MUHASEBECİ	10	5,0%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	7	3,4%
MERMER İŞÇİSİ	7	3,3%
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	6	3,0%
ELEKTRİK ARK KAYNAKÇISI (MAKİNE İLE)	5	2,4%
İP BÜKÜM MAKİNESİ OPERATÖRÜ	5	2,4%
AĞAÇ BİÇME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	5	2,4%
DİĞER	90	43,6%
ISPARTA	**207**	**100%**

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta' da istihdamın büyük bir bölümünü karşılayan iplik fabrikalarında ihtiyaç duyulan iplik eğirme operatörü mesleği, % 17,4'lük oranla açık iş dağılımında ilk sırada yer

almıştır. Bunu % 9,7'lik oranla tekstil sektöründe istihdam edilen makineci (dikiş) mesleği izlemektedir.

Hizmet sektörünün yoğun olduğu Türkiye'de garson mesleğinin sürekli talep edildiği gibi, Isparta ilindeki işverenler tarafından da en çok talep edilen ilk 3 meslek arasına girmiştir. Bu meslekte eleman ihtiyacının ilk 3'te yer alması; hizmet sektörünün Isparta ilinde öğrenci ve asker yoğunluklu büyümesinden kaynaklanmaktadır.

GRAFİK-14 EĞİTİM DURUMUNA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI

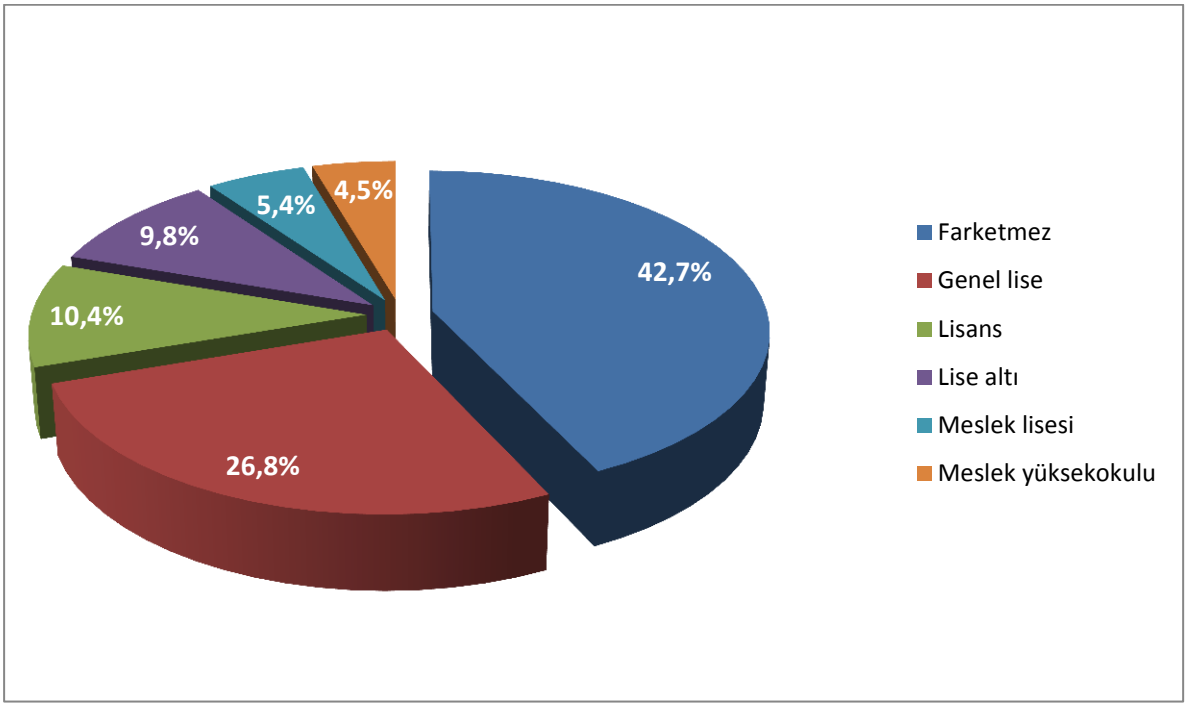

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Açık işler için talep edilen eğitim düzeyleri Isparta ili için incelendiğinde; işverenlerin % 42,7'si alınacak işçinin eğitim durumu fark etmez derken; eğitim durumu lise altı olsun diyenlerin oranı % 9,8 ; genel lise mezunu olmalı diyenlerin oranı % 26,8 ; meslek lisesi mezunu olsun diyenlerin oranı % 5,4 ; meslek yüksekokulu mezunu olmalı diyenlerin oranı %4,5 ; lisans mezunu olsun diyenlerin oranı ise % 10,4'tür.

Isparta ilinde açılan taleplerin büyük çoğunluğunun ilköğretim ve lise mezunlarına yönelik olduğu; meslek yüksekokulu, lisans veya lisansüstü mezunu olma şartının ise oldukça az arandığı anlaşılmaktadır.

Isparta'da yapılan talep araştırması sonuçlarına göre işverenler, alacakları işçilerde eğitim durumundan ziyade beceri ve mesleki nitelik aramaktadırlar. Kalifiye eleman ihtiyacının karşılanmasında, özellikle meslek liselerine çok büyük işler düşmektedir. Nitelikli meslek lisesi mezunlarına olan ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır.

GRAFİK-15 EĞİTİM DURUMU VE CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI

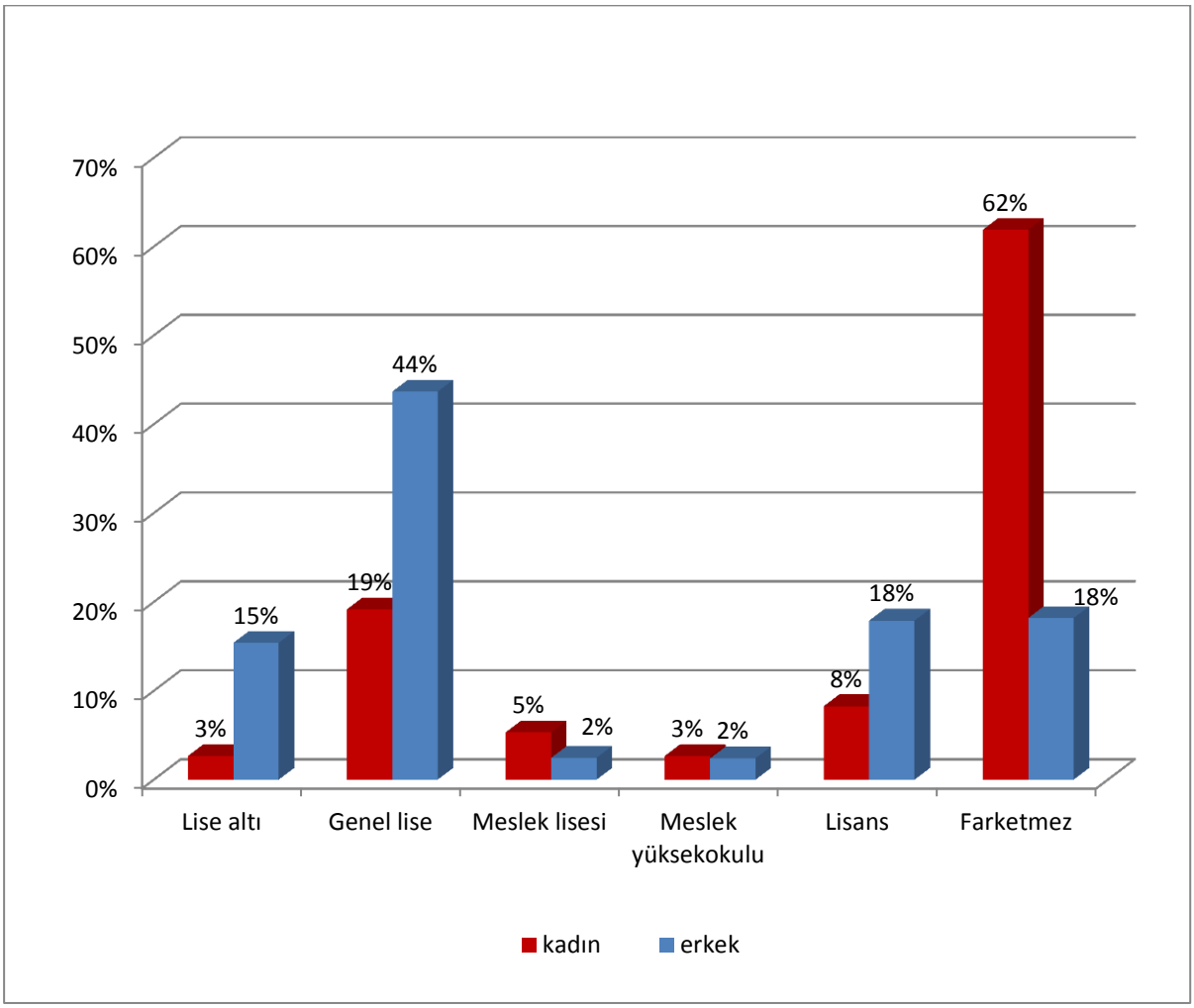

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta'daki iş taleplerinde eğitim durumunu genel lise olarak belirten işverenler, %44 oranla erkek işgücünü kadın işgücüne göre daha fazla tercih etmektedir. Eğitim durumu fark etmez diyen işverenler ise kadın işgücünü daha fazla tercih etmektedir. Meslek yüksekokulu mezunları tercih edildiğinde ise cinsiyet ayrımı yapılmamaktadır.

TABLO-20 EĞİTİM DURUMUNUN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI

	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	MYO	Lisans	Farketmez
Bilgisayar kullanımı	0,0%	9,8%	63,5%	55,6%	23,5%	14,0%

Fazla Mesaiye Kalabilme	49,6%	66,1%	37,0%	11,3%	14,0%	38,8%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	100,0%	22,7%	27,0%	22,4%	24,7%	59,4%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	0,0%	16,7%	36,0%	0,0%	18,7%	33,8%
İletişim ve İfade Yeteneği	5,6%	30,4%	36,0%	21,4%	14,0%	23,7%
İş Ahlakına Sahip Olma	59,7%	84,5%	46,0%	23,0%	34,0%	82,1%
Proje Tabanlı Çalışma	0,0%	3,9%	27,0%	56,0%	28,5%	26,6%
Satış ve Pazarlama Becerisi	10,8%	13,2%	36,0%	10,7%	9,3%	25,7%
Seyahat Edebilme Esnekliği	0,0%	1,9%	0,0%	33,1%	9,5%	12,9%
Sorun Çözme Bağımsız Karar Verme	5,2%	2,0%	9,0%	10,7%	14,0%	18,6%
Takım Çalışması	49,6%	20,7%	37,0%	22,0%	14,3%	24,5%
Yabancı Dil	0,0%	1,9%	18,0%	21,4%	24,7%	14,0%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi Tecrübe	34,7%	24,4%	0.0%	44,3%	90,7%	25,6%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Eğitim durumuna göre talep edilen beceri düzeyleri tablosu incelendiğinde, Isparta ili için işverenlerin en fazla talep ettikleri becerilerde şu sonuçlara ulaşılmıştır: Talep edilen eğitim durumu lise altı diyen işverenlerin tümü "fiziki ve bedensel yeterliliği" önemserken, genel lise diyen işverenlerin % 84,5'i ise "iş ahlakına sahip olma" özelliğini önemsemiştir.

İşgücü lisans mezunu olmalı diyen işverenlerin % 90,7'si; işe alacakları kişilerde "yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübeye" sahip olmalarını istemektedir. Eğitim durumuna göre talep edilen "yabancı dil becerisi", özellikle lisans mezunlarına uygun bir üst düzey beceri olduğu için tercih edilmede oransal olarak çok yüksektir. Isparta için bu oran %24,7'dir.

Özellikle kurumsallaşmış işyerlerinde çalışmak için gerekli olan "proje tabanlı çalışma becerisi" % 56'lık oranla en fazla MYO mezunu kişilerde aranmaktadır. Teknik hizmetler sınıfına giren MYO mezunları, proje tabanlı çalışmaları gerektiği için bu beceri işverenler tarafından daha fazla tercih edilmektedir.

GRAFİK-16 AÇIK İŞLERİN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI

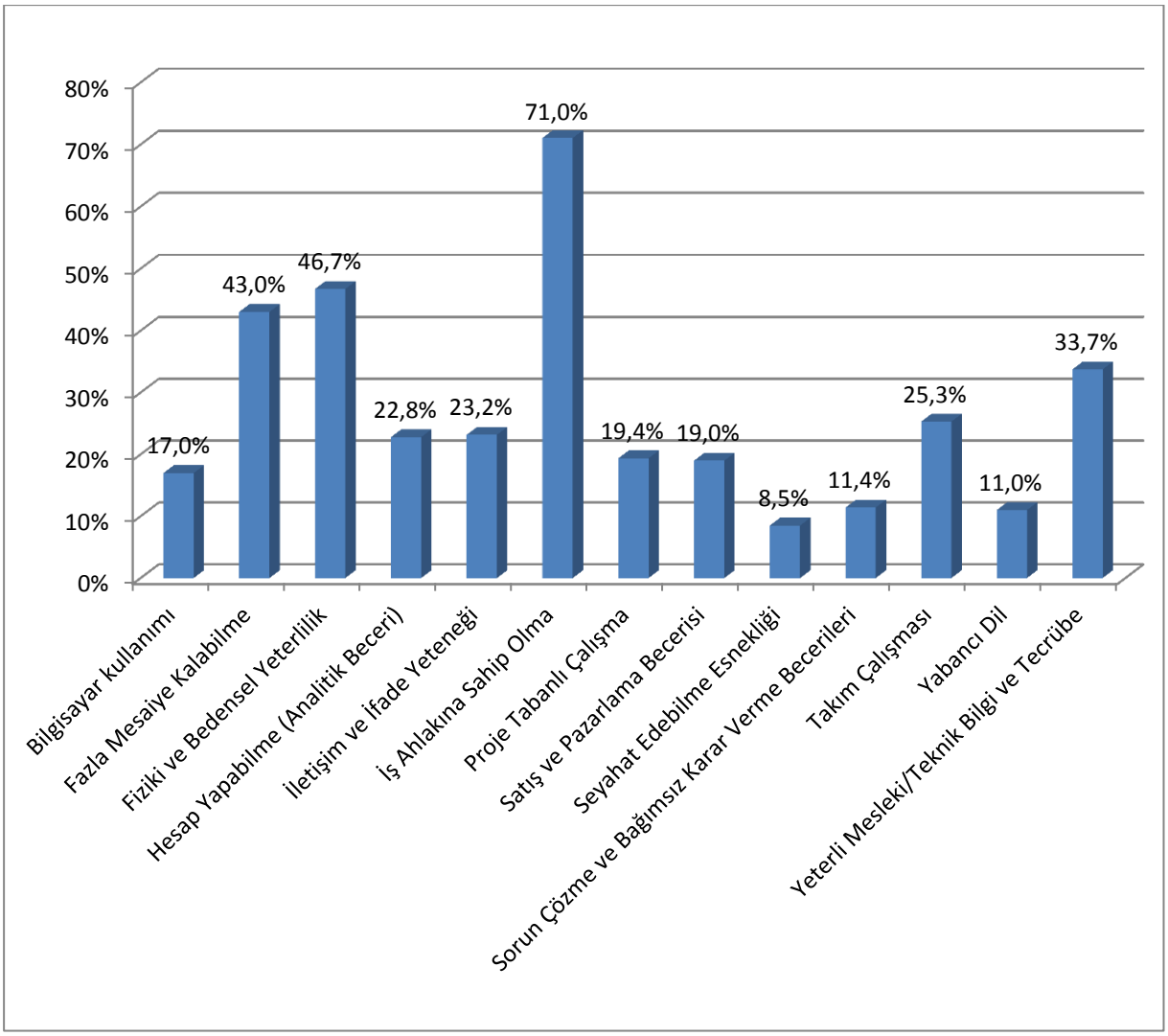

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

2014 yılı İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında Isparta'daki açık işlerde istenilen özelliklerin en başında, % 71'lik oranla çalışanların "iş ahlakına sahip olması" istenmektedir. Daha sonra % 46,7'lik oranla "fiziki ve bedensel yeterlilik" takip etmektedir.

"Fiziki ve bedensel yeterliliğe" önem verilmesinin nedeni, imalat ve madencilik sektörlerinin yoğun olmasından kaynaklanmaktadır. Isparta genelinde % 43 oranındaki "fazla mesaiye kalabilme" isteği ise, işyerlerinin fazla çalışma ihtiyacının olduğunu göstermektedir.

GRAFİK-17 BECERİLER VE CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI

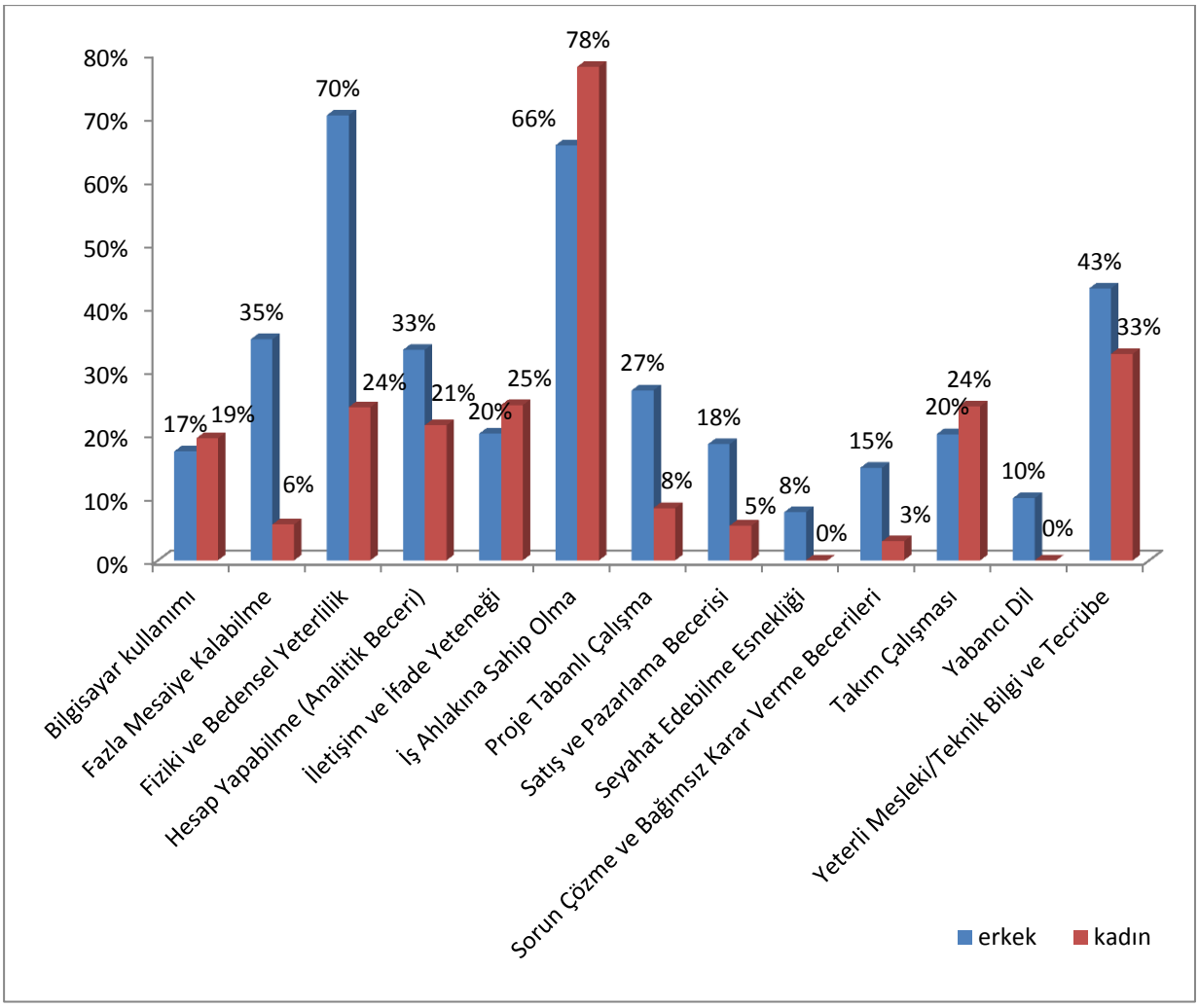

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Grafik incelendiğinde; "fiziki ve bedensel yeterlilik" erkeklerde daha fazla istenen özellik olarak göze çarpmaktadır. Buradan erkek işgücünün kadın işgücüne göre daha çok bedensel işlerde tercih edildiği görülmektedir. Kadın işgücünde ise "seyahat edebilme esnekliği" fazla tercih edilmemektedir.

"Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe" hem kadın hem erkek çalışanlarda yüksek oranda istenen bir özellik olmuştur. Buradan anlaşılmaktadır ki işverenler çalıştırdıkları işgücünde deneyime önem vermektedir.

TABLO-21 İHRACAT YAPAN FİRMALARDA AÇIK İŞLERİN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI

	İhracat Yapan Firmaların Açık İş Sayısı	İhracat Yapan Firmaların Beceri Dağılımı	Toplam Açık İş Sayısı	İl Geneli Beceri Dağılımı
Bilgisayar kullanımı	11	16,1%	35	17,0%
Fazla Mesaiye Kalabilme	24	35,1%	89	43,0%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	39	56,5%	97	46,7%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	18	26,4%	47	22,8%
İletişim ve İfade Yeteneği	15	21,8%	48	23,2%
İş Ahlakına Sahip Olma	62	89,8%	147	71,0%
Proje Tabanlı Çalışma	11	16,1%	40	19,4%
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	11,8%	39	19,0%
Seyahat Edebilme Esnekliği	10	14,7%	18	8,5%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme	8	11,8%	24	11,4%
Takım Çalışması	25	36,2%	52	25,3%
Yabancı Dil	9	13,2%	23	11,0%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	18	26,0%	70	33,7%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

İhracat yapan firmalar ile il genelindeki firmalarda beceri dağılımı incelendiğinde, göze çarpan özellik olarak yabancı dil gösterilebilir. İhracat yapan firmalar çalışanlarda "yabancı dil becerisine" daha fazla önem vermektedir. Ayrıca "takım çalışması", "seyahat edebilme esnekliği", "hesap yapabilme becerileri" bu firmalarda daha fazla tercih edilen özelliklerdir.

GRAFİK-18 AÇIK İŞLERİN İŞ ARAMA KANALLARINA GÖRE DAĞILIMI

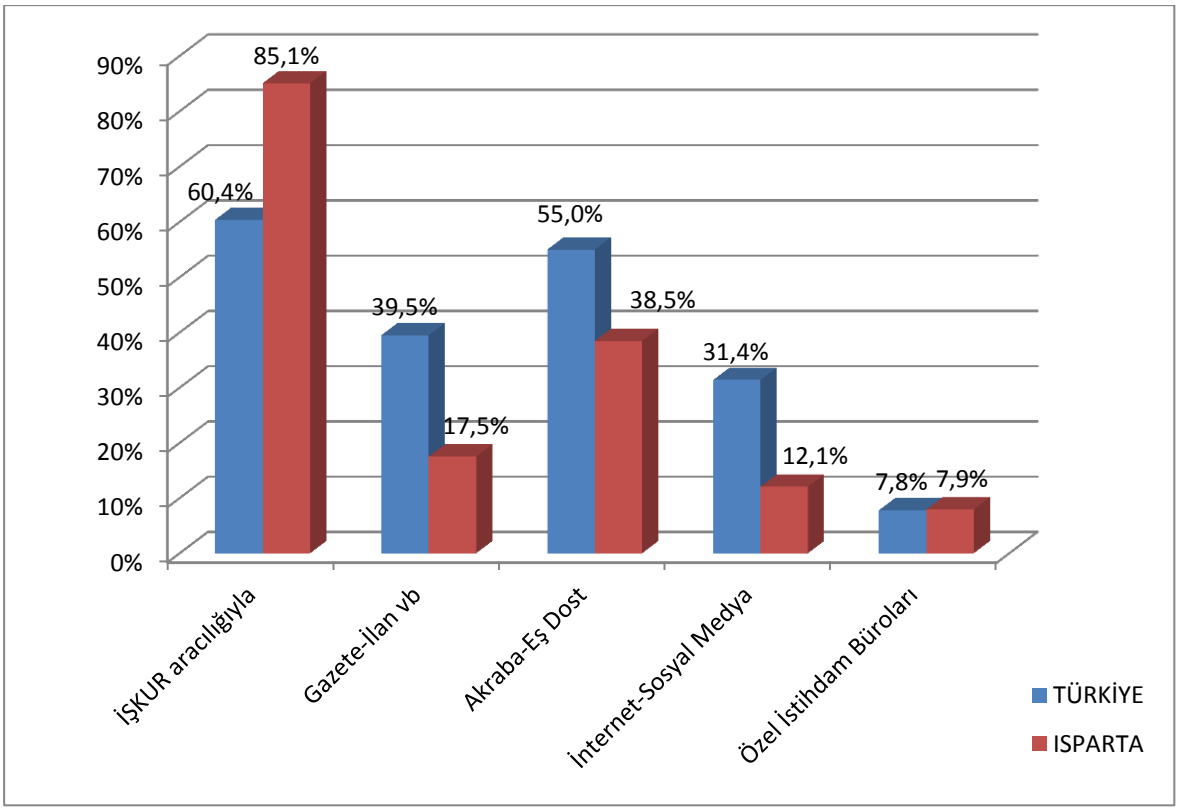

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta'daki işverenler açık işleri karşılama yoluna giderken, son yıllardaki aktif işgücü politikalarıyla dikkatleri üzerine çeken ve etkin bir kamu kurumu olan **İŞKUR'u % 85,1 gibi önemli bir oranla tercih etmektedirler**. Bu oran Türkiye ortalamasının üzerindedir. İŞKUR'a iletilen talepler büyük oranda karşılanırken, işverenler İŞKUR aracılığıyla işçi alımı yaparak devletin sağlamış olduğu teşviklerden de yararlanmaktadırlar. Isparta'da işverenler % 38,5 ile akraba-eş dost sayesinde işçi aramayı tercih ederken; gazete ilanları % 17,5 internet sitelerine verilen ilanlar % 12,1 özel istihdam büroları aracılığıyla işçi istemi ise % 7,9'lık oranlara sahiptir.

Türkiye genelinde işverenler de Isparta'daki işverenler gibi, işçi alımlarında en yüksek oranla (% 60,4) İŞKUR' u tercih ettikleri görülmektedir. Türkiye genelinde ikinci sırayı % 55'lik oranla akraba-eş dost kanalı takip etmektedir.

İŞKUR'un son yıllarda giderek artan aktif işgücü politikalarının işverenlere daha fazla tanıtılmasıyla, işverenlerin işletmelere işçi alımını, İŞKUR aracılığıyla daha fazla yapması beklenmektedir.

TABLO-22 AÇIK İŞLERDE EĞİTİM DURUMUNUN İŞ ARAMA KANALINA GÖRE DAĞILIMI

	İŞKUR Aracılığıyla	Gazete-İlan	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
ISPARTA	**85,1%**	**17,5%**	**38,5%**	**12,1%**	**7,9%**
Lise altı	100,0%	49,6%	5,6%	10,2%	0,0%
Genel lise	92,3%	6,1%	15,5%	3,9%	0,0%
Meslek lisesi	82,0%	18,0%	72,0%	18,0%	18,0%
MYO	66,9%	21,4%	55,5%	32,6%	21,4%
Lisans	90,7%	0,0%	23,6%	15,3%	0,0%
Fark etmez	77,9%	21,3%	58,3%	14,0%	14,0%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta' da eğitim durumuna göre iş arama kanalı olarak tüm eğitim gruplarında İŞKUR ilk sırada tercih edilmektedir. Lisans mezunlarının İŞKUR aracılığı ile tercih edilme oranı % 90,7 oranındadır. Bu da eğitim seviyesi yüksek olan kişilerin de İŞKUR' a kayıt yaptırdığını ve işverenler tarafından eğitimli personel karşılama yöntemlerinde İŞKUR' un etkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca bu oranın yüksek olmasında İŞKUR'un düzenlemiş olduğu üniversite kariyer günlerinin, öğrencilere yapılan danışmanlık faaliyetlerinin ve iş arama becerileri seminerlerinin etkili olduğu söylenebilir.

TABLO-23 AÇIK İŞLERİN ARAMA KANALINA GÖRE DAĞILIMI (İHRACAT YAPAN FİRMALAR)

	İhracat Yapan Firmalar	ISPARTA Geneli
İŞKUR aracılığıyla	85,3%	85,1%
Gazete-İlan vb	27,6%	17,5%
Akraba-Eş Dost	43,8%	38,5%
İnternet-Sosyal Medya	14,6%	12,1%
Özel İstihdam Büroları	13,2%	7,9%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

İhracat yapan firmalar ile Isparta genelindeki firmalar iş arama kanalı olarak İŞKUR' u tercih etmeleri hemen hemen aynı orandadır. Diğer arama kanallarının tercih edilme oranı; ihracat yapan firmalarda Isparta genelinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Buradan da ihracat yapan firmaların bütün iş arama kanallarını Isparta geneline göre daha aktif kullandığı görülmektedir.

TABLO-24 TEŞVİKTEN YARARLANAN İŞYERLERİNİN İŞ ARAMA KANALINA GÖRE DAĞILIMI

	Evet	Hayır	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	84,4%	72,4%	78,0%
Gazete-İlan vb	16,0%	18,3%	17,8%
Akraba-Eş Dost	43,7%	62,4%	53,4%
İnternet-Sosyal Medya	15,7%	11,5%	16,1%
Özel İstihdam Büroları	3,0%	11,5%	8,3%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Devletin sağladığı teşviklerden yararlanan işverenler iş arama kanalı olarak % 84,4 oranında İŞKUR'u tercih ederken, teşvikten yararlanmayan işverenler ise % 72,4 oranında İŞKUR' u tercih etmektedir. Bu da devletin verdiği istihdam teşviklerinin İŞKUR' un tercih edilme oranını artırdığını göstermektedir.

TABLO-25 İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE İŞ ARAMA KANALININ DAĞILIMI

	1-9	10-49	50-249	250+
İŞKUR aracılığıyla	73,4%	76,7%	87,4%	100,0%
Gazete-İlan vb	9,1%	18,5%	35,4%	0,0%
Akraba-Eş Dost	54,1%	57,5%	35,4%	50,0%
İnternet-Sosyal Medya	15,0%	15,7%	23,3%	0,0%
Özel İstihdam Büroları	2,8%	10,3%	12,6%	0,0%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

250 ve üzeri çalışanı olan işletmelerin tamamı iş arama kanalı olarak İŞKUR' u tercih etmektedir. Bu oran 50-249 çalışanı olan işletmelerde % 87,4; 10-49 çalışanı olan işletmelerde % 76,7; 1-9 çalışanı olan işletmelerde ise % 73,4'tür. Yani işletme büyüklüğü arttıkça iş arama kanalı olarak İŞKUR' un tercih edilme oranı artmaktadır.

GRAFİK-19 İŞKUR HİZMETLERİNDEN YARARLANAN VE AÇIK İŞ TALEBİ VEREN İŞYERLERİNİN İŞ ARAMA KANALINA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI

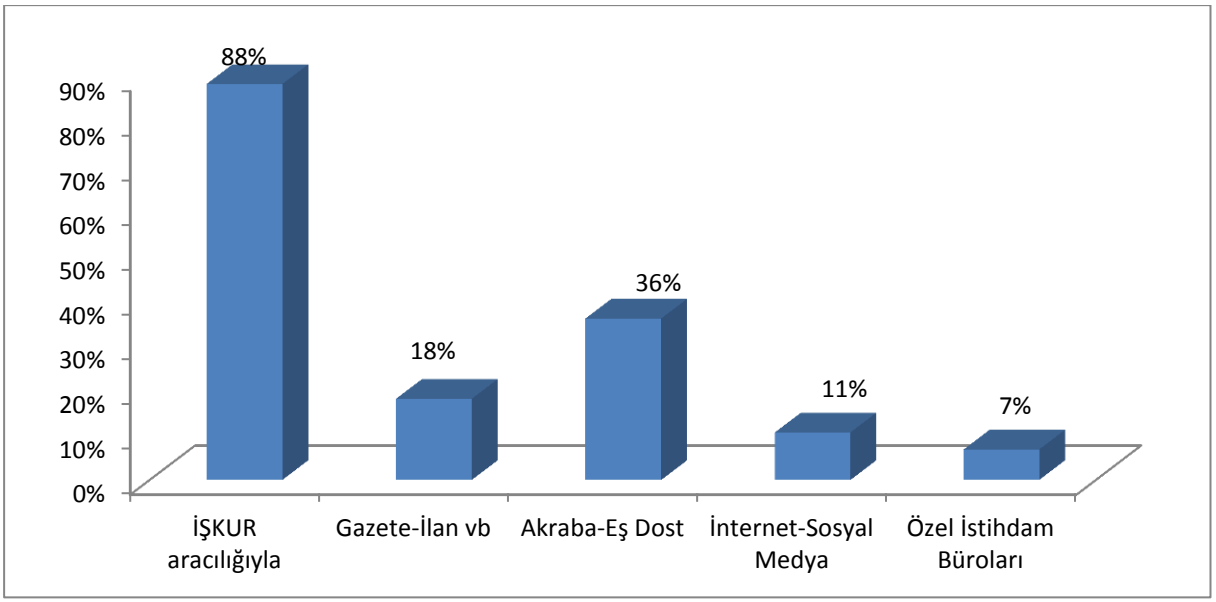

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

İŞKUR hizmetlerinden daha önce yararlanan işverenler iş arama kanalı olarak % 88 oranında İŞKUR' u kullanmaktadır. Yani İŞKUR faaliyetlerinin (kurs, işbaşı eğitim programı vb.) işverenler tarafından farkındalığı arttıkça; işverenlerin İŞKUR'u iş arama kanalı olarak tercih etme oranını artırmaktadır. Bu oranı % 36 ile akraba-eş dost kanalı takip etmektedir.

TABLO-26 MESLEKLERE GÖRE ARAMA KANALLARININ DAĞILIMI

	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb.	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
İPLİK EĞİRME OPERATÖRÜ	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
GARSON	92,9%	43,5%	71,7%	7,1%	7,1%
ÖN MUHASEBECİ	90,3%	20,7%	38,9%	30,9%	9,7%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	70,3%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
MERMER İŞÇİSİ	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
KAYNAKÇI	81,1%	18,9%	100,0%	18,9%	18,9%
ISPARTA	85,1%	17,5%	38,5%	12,1%	7,9%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

İplik eğirme operatörü ve makineci mesleklerinde eleman temininde İŞKUR başı çekmekte ve bu mesleklerde işverenler ilk olarak İŞKUR' u tercih etmektedir. Garson ve ön muhasebeci mesleklerinde de aynı durum görülmektedir. Kaynakçı mesleğinde ise akraba-eş dost kanalı İŞKUR'a oranla daha fazla tercih edilmektedir.

TABLO-27 AÇIK İŞLERİN SEKTÖRLERE VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI

	Kadın	Erkek

İmalat	24,3%	36,9%
İnşaat	28,6%	42,9%
Toptan ve perakende ticaret	6,1%	51,5%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	85,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	7,7%	76,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	25,0%	75,0%
Eğitim	0,0%	25,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	9,1%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Açık işlerin sektörlere göre dağılımı cinsiyet bazında incelendiğinde, "insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü" hariç diğer tüm sektörlerde erkek çalışanlar kadın çalışanlara göre daha fazla tercih edilmektedir. Bu sektörde yer alan işletmeler genellikle hastane, huzurevi vb. olduğu için kadın çalışanlar daha fazla istihdam edilmektedir.

"Ulaştırma ve depolama sektöründe"; erkek çalışanlar en yüksek oranda (% 85,7) tercih edilmektedir. Bu sektördeki meslekler şoförlük ve beden işleri olduğu için, erkekler daha fazla tercih edilmektedir.

TABLO-28 AÇIK İŞLERİN MESLEK GRUBUNA VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI

	Kadın	Erkek
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	37,7%	15,1%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	9,0%	47,9%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	5,0%	95,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	10,7%	15,9%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	0,0%	63,6%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	11,3%	44,2%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	33,3%	22,0%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımına bakıldığında; kadın işgücünün erkek işgücünden daha fazla tercih edildiği meslek grupları olarak "büro hizmetlerinde çalışan elemanlar" ve "tesis/makine operatörleri ve montajcılar" göze çarpmaktadır.

Büro hizmetlerinde yapılan çalışmalar beden gücü gerektirmeyen işler olduğu için bayan çalışanlar daha yüksek oranda tercih edilmektedir. "Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda" kadın işgücünün daha çok tercih edilmesinin sebebi ise

kadınların, ilimizde yoğun bir şekilde ihtiyaç duyulan iplik eğirme operatörü mesleğinde çalışmasıdır.

TABLO-29 AÇIK İŞLERİN MESLEKLER BAZINDA CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI

	Kadın	Erkek
İPLİK EĞİRME OPERATÖRÜ (RİNG/VATER/VARGEL)	13,9%	2,8%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	100,0%	0,0%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	7,1%	64,4%
ÖN MUHASEBECİ	38,9%	20,0%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	0,0%	100,0%
MERMER İŞÇİSİ	0,0%	14,6%
ELEKTRİK ARK KAYNAKÇISI (MAKİNE İLE)	0,0%	100,0%
GÜL MAMULLERİ İMALATÇISI (KOZMETİK ÜRÜNLER)	100,0%	0,0%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	100,0%	0,0%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Açık işlerin meslekler bazında cinsiyete göre dağılımına bakıldığında; beden gücü gerektiren işlerde erkeklerin oranı daha yüksek çıkmıştır. Kadınların oranının yüksek olduğu meslekler; iplik eğirme operatörü, makineci (dikiş), ön muhasebe, temizlik görevlisi ve gül mamulleri imalatçısı olarak görülmüştür.

TABLO-30 CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞ ORANI

Cinsiyet	Toplam Açık İş Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
Kadın	37	5.104	0,7%
Erkek	83	12.875	0,6%
TOPLAM	120	17.979	0,7%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Alınan açık iş sayısının 37'si kadın işgücünü oluştururken; erkek işgücünde bu sayı 83'tür. Isparta'da kadın istihdamında % 0,7'lik kısım doldurulmayı beklemektedir. Bu oran erkeklerde % 0,6'dır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

TABLO-31 TGÇ ELEMAN SAYISININ SEKTÖREL DAĞILIMI (ISPARTA-TÜRKİYE)

Sektör	Isparta		Türkiye
	TGÇ Eleman Sayısı	Oran	Oran
İmalat	226	35,4%	39,4%
Toptan ve perakende ticaret	125	19,6%	17,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	64	10,0%	7,8%
İnşaat	63	9,9%	12,1%
Ulaştırma ve depolama	38	5,9%	3,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	30	4,7%	2,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	29	4,6%	6,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	21	3,3%	3,1%
Madencilik ve taş ocakçılığı	18	2,7%	1,2%
Eğitim	11	1,7%	1,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	5	0,8%	0,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4	0,6%	0,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	4	0,6%	1,9%
Bilgi ve iletişim	1	0,2%	1,3%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014 TGÇ: Temininde Güçlük Çekilen

Temininde güçlük çekilen mesleklerde (TGÇ) eleman sayısının (Isparta/Türkiye) sektörel dağılımına bakıldığında; Isparta ilinde imalat sektörü % 35,4'lük oranla ilk sırada görülmektedir. İmalat sektörünü, % 19,6 ile toptan ve perakende ticaret izlemektedir. Bilgi ve iletişim, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, gayrimenkul faaliyetlerinde bu oran % 1'in altında kalmıştır.

Türkiye ortalamasında ise; imalat % 39,4 ; toptan ve perakende ticaret % 17,3 ; inşaat % 12,1 olarak sıralanmaktadır. Türkiye'de elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, gayrimenkul faaliyetleri, madencilik ve taş ocakçılığı, bilgi ve iletişim sektörleri oransal olarak düşük kalmaktadır.

TABLO-32 TGÇ ELEMAN SAYISININ SEKTÖREL DAĞILIMI (2013-2014)

Sektör	Isparta (2014)		Isparta (2013)	
	TGÇ	Oran	TGÇ	Oran
İmalat	226	35,4%	364	39,8%
Toptan ve perakende ticaret	125	19,6%	194	21,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	64	10,0%	36	3,9%
İnşaat	63	9,9%	117	12,8%
Ulaştırma ve depolama	38	5,9%	52	5,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	30	4,7%	35	3,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	29	4,6%	27	3,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	21	3,3%	14	1,5%
Madencilik ve taş ocakçılığı	18	2,7%	28	3,1%
Eğitim	11	1,7%	38	4,2%
Gayrimenkul faaliyetleri	5	0,8%	1	0,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme ürt.dğt.	4	0,6%	0	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	4	0,6%	7	0,8%
Bilgi ve iletişim	1	0,2%	1	0,1%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

TGÇ eleman sayısının (2013/2014) sektörel dağılımına bakıldığında; Isparta ilinde en yüksek paya sahip imalat sektörü 2013 yılında % 39,8'lik orana sahipken; 2014'te % 35,4 olmuştur. İmalat sektörünü, toptan ve perakende ticaret sektörü izlemektedir. Toptan ve perakende ticaret sektöründe 2013'te oran % 21,3 iken; 2014'te % 19,6 olarak hesaplanmıştır.

Oransal olarak düşük olan bilgi ve iletişim, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, gayrimenkul faaliyetlerinde oran 2013 yılına göre artış göstermiştir.

TABLO-33 TGÇ ELEMAN SAYISININ AÇIK İŞ VE MESLEK GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI

MESLEK GRUPLARI	TGÇ		AÇIK İŞ
	Eleman Sayısı	Oransal Dağılım	Oransal Dağılım
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	13	2,0%	6,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	86	13,4%	11,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	75	11,7%	9,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	68	10,6%	9,4%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	175	27,3%	20,2%
Teknisyenler, Teknikerler	64	10,0%	4,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	157	24,6%	37,8%
Yöneticiler	2	0,4%	0,0%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin eleman sayısının, ana meslek gruplarına göre dağılımında ilk sırada % 27,3 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu gelmektedir. 2. sırada % 24,6 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu, 3. sırada % 13,4 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu gelmektedir. Isparta ilinde kısıtlı da olsa var olan sanayi sektöründe işverenler çalıştıracakları işçilerde alanında teknik/ pratik bilgi ve beceri aramaktadırlar. Doğal olarak sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda eleman temininde güçlük çekilmesi beklenmektedir. Buradan; işverenlerin sanayi sektörü için uygun eleman bulamadığı ya da yetersiz nitelikte elemanlarla çalışmak durumunda kaldığı anlaşılmaktadır.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin eleman sayısının, açık işlere göre dağılımında ise; ilk sırada % 37,8 ile tesis/makine operatörleri ve montajcılar gelmekte, onu da % 20,2 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu izlemektedir.

TABLO-34 SEKTÖRLERE GÖRE TGÇM VERME DAĞILIMI

Sektörler	İşveren Sayısı	TGÇM Veren İşveren Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	7	5	66,7%
İmalat	135	61	45,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme ürt. dğt.	3	2	66,7%
İnşaat	107	20	18,9%
Toptan ve perakende ticaret	175	59	33,7%
Ulaştırma ve depolama	46	16	34,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	47	22	47,7%
Bilgi ve iletişim	4	1	25,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	2	2	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	24	6	26,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	18	6	31,3%
Eğitim	35	9	25,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	14	8	57,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	15	3	20,0%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Sektörlere göre TGÇM verme dağılımında gayrimenkul faaliyetleri sektöründe bulunan 2 işletme de eleman temininde güçlük çektiğini vermiştir. Dolayısıyla bu oran % 100 olup ilk sırada yer almaktadır. Gayrimenkul faaliyetlerini; madencilik ve taş ocakçılığı, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörleri % 66,7'lik oranla takip etmektedir.

En fazla işletme sayısına sahip olan, toptan ve perakende ticaret sektöründe bu oran % 33,7'dir. İdari ve destek hizmet faaliyetleri, eğitim, mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerinde oran % 25-30 aralığında olup bu oranlar da azımsanmayacak kadar yüksektir.

TABLO-35 TGÇ ELEMAN SAYISININ MESLEK GRUBUNA GÖRE ORANLARI

Meslek Grupları	Toplam Çalışan Sayısı	TGÇ Eleman Sayısı	Oran
Isparta	17978	639	3,6%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1002	13	1,3%
Hizmet Ve Satış Elemanları	2086	86	4,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	2440	75	3,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	1744	68	3,9%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	3586	175	4,9%
Teknisyenler, Teknikerler	2405	64	2,7%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	4290	157	3,7%
Yöneticiler	322	2	0,7%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta genelinde toplam çalışan sayısına göre TGÇ eleman sayısının oranı % 3,6'dır. Bu oranlara meslek grubu bazında bakıldığında; % 4,9 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ilk sırada yer alırken, % 4,1'le hizmet ve satış elemanları, % 3,9'la profesyonel meslek mensupları ve % 3,7'le tesis/makine operatörleri ve montajcılar meslek grupları sıralamayı takip etmektedir. Bu meslek gruplarının hepsinde oran, Isparta ortalaması olan % 3,6'dan fazladır. Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda oranın en yüksek çıkmasında yeterince sanatkâr yetişmemesi bir etken olarak belirtilebilir.

TABLO-36 TEMİNİNDE EN FAZLA GÜÇLÜK ÇEKİLEN İLK 10 MESLEKTE ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME ORANLARI 2013-2014

2014		2013	
Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	7,8%	Ağaç Biçme Makinesi Operatörü (Hızarcı-Keresteci)	3,6%
Temizlik Görevlisi	3,5%	Meyve Sebze Ayıklama İşçisi	3,3%
Makineci (Dikiş)	3,4%	Pazarlamacı	3,3%
Garson (Servis Elemanı)	3,3%	Şoför-Yük Taşıma	2,8%
Satış Danışmanı	2,5%	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	2,4%
Pazarlamacı	2,5%	Gülyağı Üretim Ustası	2,2%
Ağaç Biçme Makinesi Operatörü (Hızarcı-Keresteci)	2,4%	Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle)	2,2%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	2,0%	Satış Danışmanı	2,0%
Kasap	1,8%	Aşçı	1,8%
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	1,8%	Makineci (Dikiş)	1,8%
Aşçı	1,7%	Soğuk Demirci	1,8%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta ilinde 2013 yılında % 3,6 oranıyla temininde en fazla güçlük çekilen ağaç biçme makinesi operatörü mesleği 2014 yılında % 2,4'lük oranla 7. sıraya gerilemiştir. Bu durumun oluşmasında İŞKUR'un düzenlemiş olduğu işbaşı eğitim programlarının etkili olduğu düşünülmektedir. Meyve sebze ayıklama işçisi ve şoför-yük taşıma meslekleri 2013 yılında ilk 10 meslek arasındayken; 2014 yılında ilk 10 sıralamasında gözükmemektedir.

2013 yılına göre temininde güçlük çekilme oranları azalan meslekler; kaynakçı ve pazarlamacı meslekleridir. 2013 yılına göre temininde güçlük çekilme oranları artan meslekler; makineci (dikiş) ve satış danışmanı meslekleridir.

2013 yılında ilk 10 meslekte olmayıp 2014 yılında ilk 10'da yer alan meslekler; iplik eğirme operatörü (ring/vater/vargel), temizlik görevlisi, garson (servis elemanı), kasap ve mobilya imalatçısı/mobilyacı (ahşap) meslekleridir.

TABLO-37 İŞYERİ BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE TGÇ ORANI ISPARTA-TÜRKİYE

İşyeri Büyüklükleri	İşveren Sayısı	TGÇM Veren İşveren Sayısı	Isparta/Oran	Türkiye/Oran
1-49	570	197	34,5%	35,2%
50-249	57	20	35,2%	40,4%
250+	7	3	43,4%	42,2%
GENEL	634	220	34,7%	35,8%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta'da 634 işletmenin 220 tanesi bazı mesleklerin temininde güçlük çektiklerini belirtmiştir. Bu oran da % 34,7 olarak hesaplanmıştır. 250 ve üzeri işçi çalıştıran işyerleri, oransal olarak en yüksek paya sahiptir. Bunun sebebi, bu firmaların eleman ihtiyacının çok olmasıdır. Buna bakıldığında 250 + işletmelerin yaklaşık yarısının TGÇM verdikleri görülmektedir.

Gerek 1-49, gerekse 50-249 çalışanı olan işletmelerde, yaklaşık her üç firmadan birisi TGÇM vermiştir. Bu oran Türkiye ortalamasının altındadır. Genel ortalamaya bakıldığında; Isparta'nın Türkiye ile yaklaşık aynı oranda olduğu söylenebilir. Türkiye ve Isparta'da işletme büyüdükçe, TGÇ verme oranı da artmaktadır.

TABLO-38 MESLEK GRUPLARINA GÖRE TGÇ KARŞILANMA ORANLARI

	Evet	Oran	Hayır	Oran	Kısmen	Oran	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	5	67,1%	2	28,3%	0	0,0%	7
Hizmet Ve Satış Elemanları	22	54,6%	9	22,8%	9	22,7%	40
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	9	47,2%	5	27,9%	5	24,9%	19
Profesyonel Meslek Mensupları	17	54,0%	10	32,0%	5	14,1%	32
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	26	42,5%	19	31,6%	16	25,9%	61
Teknisyenler, Teknikerler	9	37,4%	7	27,7%	9	34,9%	25
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	15	44,6%	10	28,7%	9	26,7%	34

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen mesleklerin karşılanma oranlarında; % 67,1 ile "büro hizmetlerinde çalışan elemanlar" ilk sırada yer almaktadır. "Hizmet ve satış elemanları" ve "Profesyonel Meslek Mensupları" meslek gruplarında, % 54 karşılanma oranı vardır.

TGÇM karşılanma durumu sorulduğunda; işverenler, “profesyonel meslek mensupları” meslek grubunda % 32, “sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar” meslek grubunda % 31,6 tesis ve “makine operatörleri ve montajcılar” meslek grubunda % 28,7 hayır/karşılayamadım cevabını vermiştir.

TABLO-39 TGÇ NEDENLERİNİN MESLEKLER İÇİNDEKİ DAĞILIMI

	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması	İşyerine ulaşım zorluğu	Çalışma sürelerinin uzunluğu
Isparta	27,5%	62,1%	59,2%	16,3%	16,6%	6,0%	6,7%	10,9%
İplik Eğirme Operatörü	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Temizlik Görevlisi	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makineci (Dikiş)	9,1%	9,1%	9,1%	90,9%	90,9%	0,0%	0,0%	90,9%
Garson	19,9%	79,9%	49,8%	0,0%	5,0%	0,0%	0,0%	15,1%
Satış Danışmanı	46,8%	100,0%	73,2%	26,8%	26,8%	13,4%	13,4 %	13,4%
Pazarlamacı	0,0%	87,3%	59,7%	0,0%	0,0%	0,0%	12,7 %	0,0%
Ağaç Biçme Makinesi Operatörü	6,9%	13,6%	33,5%	6,9%	0,0%	0,0%	66,5 %	0,0%
Kaynakçı	31,1%	46,0%	76,6%	7,7%	7,7%	7,7%	7,7%	7,7%
Kasap	63,7%	81,6%	90,9%	18,4%	27,4%	18,4%	18,4 %	18,4%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Temininde güçlük çekilme nedenlerinin meslekler içindeki dağılımında; iplik eğirme operatörü mesleğinde güçlük çekilme nedeni olarak, “yeterli iş tecrübesine” sahip eleman bulunmaması olarak belirtilmiştir. Bu sorunun İŞKUR’un düzenlediği işbaşı eğitim programlarıyla aşılabileceği düşünülmektedir.

Makineci (dikiş) mesleğinde; % 90,9 oranında “çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi”, yine aynı oranlarda; “önerilen ücretin az bulunması” ve “çalışma sürelerinin uzunluğu” nedenleri söylenmiştir. Bu nedenlere hem işçi hem de işveren gözüyle bakıldığında farklı sonuçlar çıkabilir. İşçi yaptığı işe göre daha fazla ücret hak ettiğini düşünmekte; işveren de işçiye önermiş olduğu ücreti yeterli görmektedir.” Çalışma sürelerinin uzunluğu” güçlük çekilme nedenine baktığımızda, bu meslekte işçi çalıştıran ve vardiya sistemi uygulamayan işletmelerin mesai mefhumuna uymadığı görülmektedir.

Tablo genel olarak incelendiğinde; temininde güçlük çekilme nedenleri tüm mesleklerde ağırlıklı olarak; gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması

ve yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması olarak belirtilmiştir. Buradan da; İŞKUR'un aktif işgücü politikalarının bu sorunları çözmede etkili olacağı düşünülmektedir.

İŞKUR aracılığıyla açılacak olan meslek/beceri kurslarıyla, sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu/duyacağı eleman temininin büyük bir bölümünün karşılanacağı tahmin edilmektedir. Açılacak olan kurslarla işverenlerin ihtiyaç duyduğu sektörlerde çalışacak elemanlar daha nitelikli olacak ve işte verimli çalışarak ülke istihdamına katkıda bulunacaklardır.

TABLO-40 TGÇ NEDENLERİNİN ORANSAL DAĞILIMI ISPARTA-TÜRKİYE

	ISPARTA	TÜRKİYE
Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	27,5%	43,6%
Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	62,1%	71,2%
Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	59,2%	59,5%
Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	16,3%	19,9%
Önerilen ücretin az bulunması	16,6%	21,7%
Vardiyalı çalışma olması	6,0%	9,7%
İşyerine ulaşım zorluğu	6,7%	7,1%
Çalışma sürelerinin uzunluğu	10,9%	6,0%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Temininde güçlük çekilme nedenleri Isparta'da olduğu gibi Türkiye'de "gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması" ve "yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasıdır". Türkiye geneline göre, Isparta ilinde "çalışma saatlerinin uzunluğu" temininde güçlük çekilme nedeni daha yüksek çıkmıştır. Buradan da Isparta ilinde çalışanların iş kanununda belirtilen sürelerden daha uzun çalıştıkları anlaşılmaktadır.

GRAFİK-20 TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLERİN GÜÇLÜK ÇEKİLME NEDENLERİ (ISPARTA-TÜRKİYE)

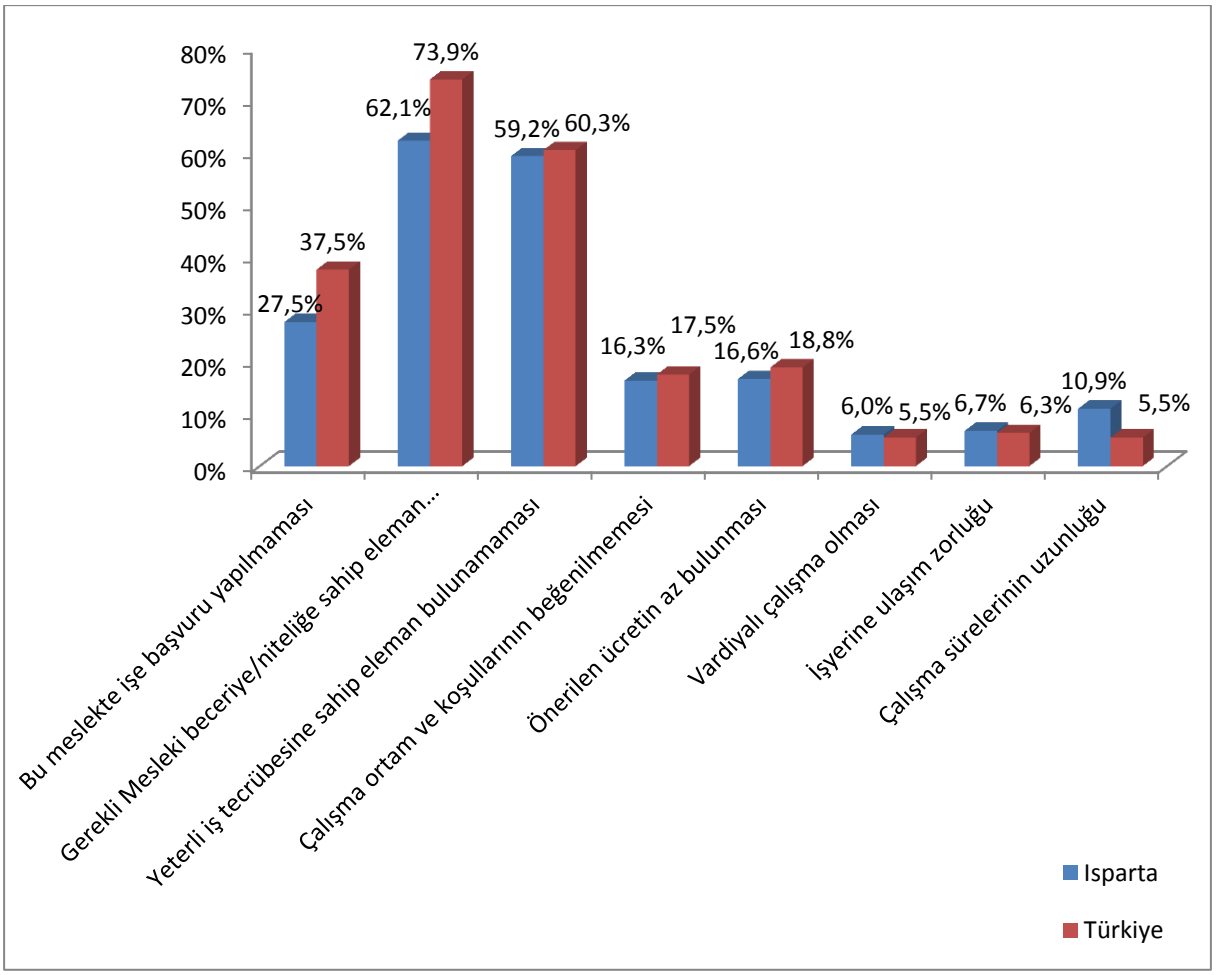

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta'da işverenlere temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri sorulduğunda % 62,1'lik oranla ilk sırada, "ilgili meslekte yeterli beceri ve niteliğe sahip eleman olmaması" cevabı verilmiştir. Bunu sırasıyla; "yeterli iş tecrübesine sahip eleman olmaması" (% 59,2), "bu meslekte işe başvuru yapılmaması" (27,5), "önerilen ücretin az bulunması" (% 16,6) ve "çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi" (% 16,3) izlemektedir.

Mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerinin dağılımına bakıldığında, eğitilen ya da yetiştirilen işgücünde bazı sıkıntılar olduğu görülmektedir. Bu sorunun mesleki/teknik eğitime ve İŞKUR'un aktif istihdam politikalarına daha fazla önem verilmesiyle çözüme kavuşturulacağı düşünülmektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

TABLO-41 SEKTÖRLERE GÖRE NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI

	Toplam Çalışan Sayısı	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
İmalat	5.815	270	4,6%
İnşaat	2.017	177	8,8%
Toptan ve perakende ticaret	3.075	110	3,6%
Ulaştırma ve depolama	764	38	4,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	809	19	2,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	216	2	1,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1.518	6	0,4%
Eğitim	789	15	1,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	954	72	7,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	179	6	3,4%
TOPLAM	17.978	714	4,0%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre 2015 yılının Haziran ayı sonu itibarıyla net istihdam değişim oranı **%** 4 beklenmektedir. Geçen yıl yapılan çalışmada bu oran 2014 yılı Haziran ayı sonu itibari ile % 2,9 olarak hesaplanmıştır.

2015 yılı Haziran ayı itibariyle; sayısal olarak en yüksek istihdam artışının imalat sektöründe ortaya çıkması beklenmektedir. İmalat sektörünü; inşaat, toptan ve perakende ticaret, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerisektörleri izlemektedir. net istihdam değişimi oranı incelendiğinde; ilk sırada % 8,8 ile inşaat sektörünün yer aldığı görülmektedir.. İnşaat sektörünü, % 7,5 ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, % 4,9 ulaştırma ve depolama, % 4,6 imalat sektörleri izlemektedir.

TABLO-42 MESLEK GRUPLARINA GÖRE NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI VE SAYISI

	Net Değişim Sayısı	Net İstihdam Değişim Oranı

ISPARTA	714	4,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	84	4,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	122	5,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	16	15,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	81	4,7%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	148	4,1%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	71	2,9%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	190	4,4%
Yöneticiler	2	0,7%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Net istihdam değişim oranının Haziran 2014 itibariyle en yüksek olduğu meslek grubu, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanlarıdır.

Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunu; % 5 ile nitelik gerektirmeyen meslekler izlemiştir. En düşük oranlara sahip meslek grupları; % 0,7'lik oranla yöneticiler ve % 2,9'la teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensuplarıdır.

TABLO-43 NET İSTİHDAM ARTIŞ VE AZALIŞ BEKLENTİSİ OLAN MESLEKLER

NET ARTIŞ OLAN MESLEKLER	NET AZALIŞ OLAN MESLEKLER

Beden İşçisi (İnşaat)	Müzisyen
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	Direksiyon Eğitmeni
Makineci (Dikiş)	Deri Kesici (Ayakkabı, Eldiven Ve Giyecek Hariç)
Satış Danışmanı	Diğer Sıhhi Tesisat İşçileri Ve Boru Tesisatçıları
Hemşire	Kantarcı
İnşaat Ustası	Asma Tavan Ustası (Metal)
Garson (Servis Elemanı)	Alçı Sıva Uygulayıcısı
Tornacı (Torna Tezgâhı Operatörü)	İnşaat Demiri Bağlama Ustası
Balık Temizleme İşçisi	Taş Duvarcı-İnşaat
Şoför (Yolcu Taşıma)	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Net İstihdam Artış/Azalış Beklentisi Olan Meslekler incelendiğinde; Beden İşçisi (İnşaat), İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel), Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Hemşire mesleklerinde net artış beklenirken; Müzisyen, Direksiyon Eğitmeni, Deri Kesici (Ayakkabı, Eldiven Ve Giyecek Hariç), Diğer Sıhhi Tesisat İşçileri Ve Boru Tesisatçıları ve Kantarcı mesleklerinde net azalış beklenmektedir.

TABLO-44 NET İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ OLAN MESLEKLER 2014-2015

NET İSTİHDAM ARTIŞI	NET İSTİHDAM AZALIŞI

2014(12 Mayıs – 27 Haziran)	2015(12 Mayıs – 27 Haziran)	2014(12 Mayıs – 27 Haziran)	2015(12 Mayıs – 27 Haziran)
Şoför (Yolcu Taşıma)	Beden İşçisi (İnşaat)	Odun Kömür Satıcısı (Mahrukatçı)	Deri Kesici (Ayakkabı, Eldiven Ve Giyecek Hariç)
Gülyağı Üretim Ustası	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	İnşaat Kalfası (Genel)	Direksiyon Eğitmeni
Diğer Orta Öğretim Öğretmenleri	Makineci (Dikiş)	Taş Yapı Ustası (Restorasyon)	Müzisyen
Mermer İşçisi	Satış Danışmanı	Kimya Öğretmeni-Ortaöğretim	Diğer Sıhhi Tesisat İşçileri Ve Boru Tesisatçıları
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	Hemşire	Bilgisayar Programcısı	Kantarcı
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	İnşaat Ustası	Biyoloji Öğretmeni-Ortaöğretim	Asma Tavan Ustası (Metal)
Sıvacı	Garson (Servis Elemanı)	Fizik Öğretmeni-Ortaöğretim	Alçı Sıva Uygulayıcısı
Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer)	Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)	Temizlik Görevlisi	İnşaat Demiri Bağlama Ustası
Kuruyemiş İmal İşçisi	Balık Temizleme İşçisi	Reyon Görevlisi	Taş Duvarcı-İnşaat
İnşaat Boyacısı/Boyacı-Bina	Şoför (Yolcu Taşıma)	Acil Tıp Teknisyeni	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Net istihdam artış veya azalış beklentisi olan mesleklerin 2014-2015 yılları karşılaştırıldığında; net istihdam artış oranının en fazla olduğu meslek 2014 yılında şoför (yolcu taşıma) olmuştur. Bu meslek aynı zamanda 2015 yılında da en fazla artış beklenen ilk 10 meslek arasına girmiştir. 2015 yılında en fazla artış beklenen meslek ise beden işçisi (inşaat)'dir.

2014 yılında Isparta ilinde doğalgaz kullanımının artmasıyla; odun kömür satıcısı (mahrukatçı) mesleğinde azalış yaşanmıştır. 2015 yılında deri kesici (ayakkabı, eldiven ve giyecek hariç) mesleğinde net istihdam azalışı beklenmektedir.

TABLO-45 SEKTÖRLERE GÖRE MEVSİMLİK PERSONEL ÇALIŞTIRAN İŞYERLERİ/TOPLAM İŞYERLERİNİN NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI

SEKTÖRLER	MEVSİMLİK PERSONEL ÇALIŞTIRAN İŞYERLERİNİN NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI	TOPLAM İŞYERLERİNİN NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI
İmalat	2,2%	37,8%
İnşaat	6,2%	24,8%
Toptan ve perakende ticaret	6,6%	15,3%
Ulaştırma ve depolama	0,5%	5,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	10,4%	2,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	5,3%	0,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	0,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	60,0%	0,8%

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Net istihdam değişim oranları incelendiğinde; imalat sektörü toplam işyerleri içerisinde % 37,8'lik orana sahipken, mevsimlik personel çalıştıran işyerleri içerisinde ise %2,2 gibi düşük bir orana sahip olduğu görülmektedir. Buradan imalat sektörünün işgücünü sürekli çalıştırdığını, mevsimlik personel temin etme yoluna gitmediği söylenebilir. Aynı değişim toptan perakende ticaret ve ulaştırma depolama sektörlerinde de görülmektedir.

Konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri sektörüne bakıldığında; toplam işyeri içindeki net istihdam değişim oranı % 2,7 iken, mevsimlik personel çalıştıran işyerleri içerisinde % 10,4 oranına sahiptir. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyeti yapan işyerlerinin mevsimlik çalışma yaptığı söylenebilir. Bunun nedeninin bu sektörde yer alan restoranlar ve otellerin sezonluk eleman temin etmesi olarak değerlendirilebilir.

GRAFİK-21 NET İSTİHDAM ARTIŞI/AZALIŞI VEREN İŞYERLERİNİN ORANI

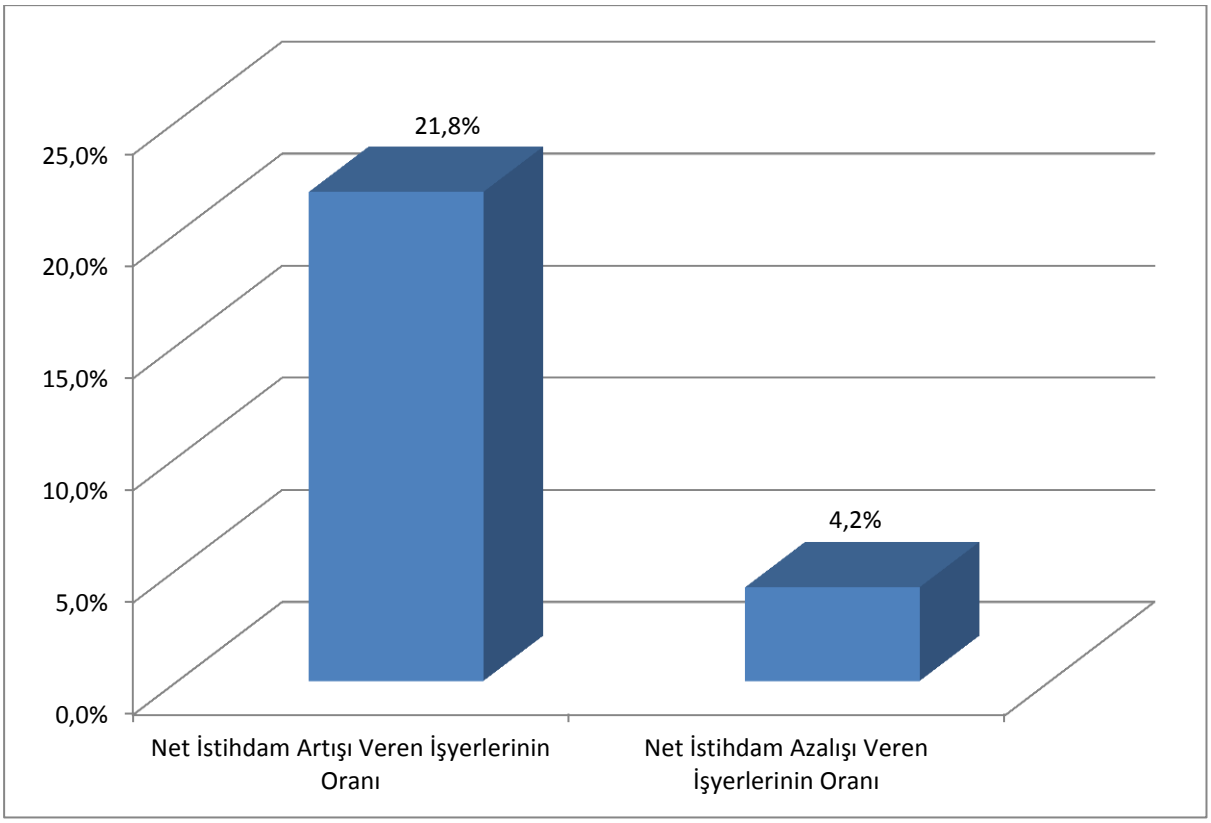

KAYNAK: ISPARTA İPTA 2014

Isparta ilinde net istihdam artışı veren işyerlerinin oranı % 21,8 iken, net istihdam azalışı veren işyerlerinin oranı % 4,2'dir. Isparta'daki işyerlerinin % 21,8'i büyümeyi yani personel sayısında artışı planlamaktadır. Yani her 5 işyerinden 1 tanesi elaman alımı yapmayı hedeflemektedir. Bu da Isparta' da yeni iş sahasının açılmasını sağlayacağı ve istidam artışına neden olacağı müşahede edilmektedir.

SONUÇ

Tüm dünyada küreselleşme ile beraber ortaya çıkan değişimler işgücü piyasalarını da önemli oranda etkilemiş, özellikle son yirmi yılda işsizlik ve istihdam sorununun giderek

arttığı gözlenmiştir. Bu durum işsizliği azaltmayı ve istihdamı arttırmayı amaçlayan politikaların önemini arttırmıştır.

Ülkemizde işsizlikle mücadele ve istihdamı arttırmaya yönelik çalışmalara son yıllarda önem verilmiş, daha etkin politikalar uygulanmaya başlanmıştır. Isparta ilinin İşgücü Piyasası Analizinin yapıldığı bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmış ve yapılan değerlendirmeler sonucunda çeşitli öneriler sunulmuştur.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması Isparta ili genelinde 12 Mayıs – 27 Haziran 2014 tarihleri arasında 634 işyerinde işverenler/işveren temsilcileri ile yapılan yüz yüze görüşmelerle gerçekleşmiştir. Bu işyerlerinin 364 tanesi, 10-49 işçi çalıştıran işyeri konumunda olup, çalıştırdığı işçi sayısı 1-9 kişi olan işyeri sayısı 206'dır.

Araştırmaya katılan işletmelerin büyük kısmının muhtemelen devlet desteklerinden haberdar olmadıkları ya da bürokratik sorunlar nedeniyle bu desteklere başvurmadıkları düşünülebilir. Devlet desteklerini yönlendiren kurumların ilimizdeki işletmelere bilgilendirme çalışmalarını arttırmaları gerekebilir.

2014 (OCAK-AĞUSTOS) döneminde Isparta Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü ve Isparta Ticaret ve Sanayi Odası işbirliğinde 6 adet girişimcilik kursu açılmıştır. Sayısal olarak incelendiğinde hemen hemen her ayda girişimcilik kursunun açıldığı görülmektedir. Bu da gösteriyor ki; Isparta'da işletme kurmak isteyen girişimci sayısı giderek artmaktadır. Açılan her yeni işletme Isparta'da istihdam edilen kişi sayısını artıracaktır. İşbaşı eğitim programı çerçevesinde; 276 farklı programda toplam 321 kişi bu programdan yararlandırılmış ve bu kişilere mesleki eğitimin yanında mesleki deneyim de kazandırılmıştır.

Isparta'daki sektörlerin büyük çoğunluğunu genç işletmeler oluşturmaktadır. 138 tane işletme 5-9 yıllık, 126 tane işletme 0-4 yıllık işletmelerdir. 25 yıl ve üzeri faaliyet gösteren işletme sayısı 74'tür. Isparta ili genelinde istihdamın % 71,6'sını erkekler oluştururken, % 28,4'ünü ise kadınlar oluşturmaktadır. Diğer bir deyişle; her 10 çalışandan 7'si erkek, 3'ü kadındır.

2014 Türkiye işgücü piyasası araştırmasında Isparta'da açık iş oranı %1,1 olarak ölçülmüştür. Başka bir deyişle Isparta'da ki işletmelerin her 100 iş pozisyonunun 99 u dolu 1 kişilik pozisyonu boştur.

Isparta'da işverenler açık işleri karşılama yoluna giderken, son yıllardaki aktif işgücü politikalarıyla dikkatleri üzerine çeken ve etkin bir kamu kurumu olan **İŞKUR'u % 85,1 gibi önemli bir oranla tercih etmektedirler**.

İşletmelerin ayakta kalabilmesi, büyümesi ve gelişmesi için nitelikli elemana ihtiyaç duydukları bu çalışma sonuçları ile desteklenmiştir. Isparta'da, işletmeler nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak için kendi imkânları ile birlikte işgücü piyasasında ilk sırada gelen İŞKUR'dan özellikle yararlanmalıdır.

İşgücü piyasasına girmek veya bu piyasada kalıcı olmak isteyen kişiler, işsizler ve iş arayanlar, potansiyel adaylar ve halen bir işyerinde çalışanlar iş piyasasının beklentileri doğrultusunda meslek sahibi olmalı ve becerilerini geliştirmelidirler. Bu konularda İŞKUR, Milli Eğitim Bakanlığı, Halk Eğitim Merkezleri ve çeşitli zamanlarda ilan edilen AB hibe programlarından yararlanmalıdırlar.

KAYNAKÇA

1- Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

2- İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

3- TOBB İstatistikleri (2012-2013)

4- TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

5- TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri Dönemsel

6- TÜİK, İl Bazında Temel İşgücü Göstergeleri (2009-2013)

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR	TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI (TİPTA)
2014	İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur**.
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden örnek işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No				
İşyerinin Yasal Unvanı				
İşyerinin Tabela Unvanı				
1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.				
		Evet	**Hayır**	**Fikrim Yok**
2) İşyeri olarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığınızı belirtiniz.				
3) Daha önce İŞKUR'dan eleman talebinizin olup olmadığını belirtiniz.				
4) İşyerinizin devletin verdiği istihdam teşviğinden yararlanıp yararlanmadığını belirtiniz.				
5) İşyerinizde üretilen ürünlerin ihraç edilip edilmediğini belirtiniz.				
6) İşyerinizin yabancı ortaklığı olup olmadığını belirtiniz.				
7) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.				
8) İşyerinizde çalışanlara kreş imkanının sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
9) Çalışanlarınıza işe gelmede servis hizmetinin sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
10) İşyerinizde mevsimlik istihdam edilen personelin olup olmadığını belirtiniz.				
11) 2014 yılında çalışanlarınıza işleriyle ilgili herhangi bir eğitim düzenlenip düzenlenmediğini belirtiniz.				

ADRES BİLGİLERİ

İL:	**İLÇE:**	**MAHALLE :**	
CADDE/SOKAK:			
DIŞ KAPI NO :			
İÇ KAPI NO :			
TELEFON/FAKS/E-POSTA	...../...../	..... @.....	

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı		**Unvanı**	
Tarih		**Telefonu**	
E-posta		**İmza/Kaşe**	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	**KONTROLÖR**	**VERİ GİRİŞ PERSONELİ**
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - MEVCUT İSTİHDAM

S 12: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan **Sayısı**	Erkek Çalışan **Sayısı**	Toplam Çalışan **Sayısı**
TOPLAM			

S13. İşyerinizde çalışan sayısının son bir yıl içerisinde, 10 ve üzerine çıkıp çıkmadığını belirtiniz.
(Bu soruya sadece "12. Soruda toplam çalışan sayısı 9 veya daha az kişi olarak belirtilen işyerleri" cevap verecektir.)

Evet ☐

Hayır ☐

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

Bölüm II -AÇIK İŞLER

S14: Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

S 14.1: Eleman aramıyoruz. → **Soru 15'e geçiniz.**

01	02	03	04													05					06		
Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş **Sayısı**	Talep Edilen **Asgari** Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	**Beceri İhtiyacı ve Kişisel Özellikler (*)** 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fazla mesaiye kalabilme 3. Fiziki ve bedensel yeterlilik 4. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 5. İletişim ve ifade yeteneği 6. İş ahlakına sahip olma 7. Proje tabanlı çalışma 8. Satış ve pazarlama becerisi 9. Seyahat edebilme esnekliği 10.Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 11.Takım çalışması 12.Yabancı dil 13.Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe													**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz (*)** 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları					**Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz?** 1. Kadın 2. Erkek 3. Farketmez		
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**1**	**2**	**3**

(*) (04), (05) ve (06) sütunlarında birden fazla seçenek (X) şeklinde işaretlenebilir.

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

BÖLÜM III. 30 HAZİRAN 2015 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.15: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**15.1'e geçiniz**
	Hayır	**16.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**16.soruya geçiniz**

S 15.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **ARTIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***artış***

S.16: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**16.1'e geçiniz**
	Hayır	**17.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**17.soruya geçiniz**

S 16.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **AZALIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***azalış***

SONRAKİ SAYFAYA

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S17: 2014 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S 17.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.**

01	02	03	04							
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman **sayısı**	**Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı?** **1-EVET** **2- HAYIR** **3-KISMEN**	**Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*)** **1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması** **2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması** **3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması** **4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi** **5. Önerilen ücretin az bulunması** **6. Vardiyalı çalışma olması** **7. İşyerine ulaşım zorluğu** **8. Çalışma Sürelerinin Uzunluğu**							
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								

*** Birden fazla güçlük çekilme nedeni işaretlenebilir.**

Türkiye İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

V.Bilgi Formu Hakkında Görüş ve Önerileriniz?
(Bu kısım Ziyaretçi veya Yanıt veren İşveren tarafından doldurulabilir.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı	Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı
ADANA	4.255	KARABÜK	458
ADIYAMAN	800	KARAMAN	477
AFYONKARAHİSAR	1.375	KARS	279
AĞRI	461	KASTAMONU	701
AKSARAY	785	KAYSERİ	3.307
AMASYA	627	KIRIKKALE	405
ARDAHAN	95	KIRKLARELİ	658
ARTVİN	343	KIRŞEHİR	377
AYDIN	1.962	KİLİS	172
BALIKESİR	2.252	KONYA	4.466
BARTIN	421	KÜTAHYA	1.106
BATMAN	1.039	MALATYA	1.431
BAYBURT	99	MANİSA	2.331
BİLECİK	431	MARDİN	1.333
BİNGÖL	541	MERSİN	3.638
BİTLİS	433	MUĞLA	2.537
BOLU	629	MUŞ	426
BURDUR	507	NEVŞEHİR	780
ÇANAKKALE	988	NİĞDE	535
ÇANKIRI	252	ORDU	1.313
ÇORUM	1.043	OSMANİYE	897
DENİZLİ	2.961	Rize	808
DİYARBAKIR	2.502	SAKARYA	1.984
DÜZCE	1.028	SAMSUN	2.246
EDİRNE	715	SİİRT	369
ELAZIĞ	1.310	SİNOP	370
ERZİNCAN	393	SİVAS	1.129
ERZURUM	1.199	ŞANLIURFA	2.365
ESKİŞEHİR	2.068	ŞIRNAK	613
GAZİANTEP	3.435	TEKİRDAĞ	2.447
GİRESUN	842	TOKAT	918
GÜMÜŞHANE	192	TRABZON	2.283
HAKKARİ	201	TUNCELİ	152
HATAY	2.208	UŞAK	889
IĞDIR	238	VAN	1.194
ISPARTA	675	YALOVA	581
KAHRAMANMARAŞ	1.805	YOZGAT	613
		ZONGULDAK	1.014
Genel Toplam		88.712	

Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
ANKARA	6.911
KOCAELİ	4.201
BURSA	4.973
İZMİR	6.276
İSTANBUL	8.493
ANTALYA	4.289
Toplam	40.353

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır.

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

İŞKUR